

NÁRODNÝ BEH

DEVÍN - BRATISLAVA

NAJSTARŠIE ATLETICKÉ PODUJATIE NA SLOVENSKU (1921)

NÁRODNÝ BEH

DEVÍN - BRATISLAVA

NAJSTARŠIE ATLETICKÉ PODUJATIE NA SLOVENSKU (1921)

*Publikácia
k jubilejnému 60. ročníku
národného behu
Devín - Bratislava*

DEVÍN - BRATISLAVA

Vydala: ..... Správa telovýchovných a rekreačných zariadení hlavného mesta SR Bratislavy
Vydavateľstvo: ..... Play fair, s. r. o.
Zostavil: ..... Anton Zerer
Text: ..... Anton Zerer
Fotografie: ..... Archív STARZ-u, Múzeum telesnej kultúry, TASR, Dušan Koutný
Grafické vyhotovenie: ..... Peter Buček (Artwell Creative, s. r. o.)
Zadná strana obálky: ..... Štvornásobný víťaz Miroslav Vanko (58. ročník)

Copyright © Správa telovýchovných a rekreačných zariadení hlavného mesta SR Bratislavy
Bratislava, 2007

Národný beh ako svätenie jari

ĽUBOMÍR KADNÁR

Považujem sa za Karloveššana, pri Dunaji som vyrastal, tam sa nachádzajú aj moje korene. Mám to šťastie, že národný cestný beh Devín - Bratislava sa beží priamo pod prahom nášho rodinného domu. Z okna oproti vodárňam a kúsok od bývalej Riviéry vidím na cestu z Devína, ale nemôžem sa kochať týmto pohľadom, lebo ho vidím inak ako nezúčastnený pozorovateľ: od roku 1992 patrí ako riaditeľ Správy telovýchovných a rekreačných zariadení hlavného mesta SR Bratislavy k hlavným organizátorom slávneho národného cestného behu.

Veľmi radi sme po bratislavskom Slovane, s ktorým na Tehelnom poli susedíme, prevzali štafetu a ochrannú ruku nad týmto charizmatickým podujatím. Koniec koncov naša správa je aj na to, aby sme práve my pokryli bratislavské akcie, ktoré prinášajú občanom Bratislavy ošoh, radosť a aj hrdosť. Mám rád celú tú trasu z Devína až do centra mesta, lebo mi pripomína mladosť, ktorú som zväčša trávil na Dunaji a na jeho ramenách. Nielen v kajaku, ale často aj pri naháňaní kondície na suchu, ktorá sa neobišla bez behu k veľkej šlajsi, do Devína alebo do neďalekých kopcov Devínskej Kobyly.

Považujem sa viac než za organizátora. Tento beh je mojou srdcovou záležitosťou.

Klub Slovan a v samých začiatkoch jeho predchodca I. ČsŠK Bratislava urobil kus výnimočnej práce v rozvoji tohto podujatia. Prišiel s nápadom a nádherne ho rozvinul. Beh má punc najstarších atletických pretekov na Slovensku, ktoré si treba aj ako tradíciu pestovať ako oko v hlave. Z histórie som sa dozvedel, že organizačný výbor úzko spolupracoval s miestnymi inštitúciami a v prvopočiatoch

veľkou oporou bola najmä Univerzita Komenského a predovšetkým jej Lekárska fakulta. Profesori Kostlivý, Orel a ďalší chápali význam tohto behu nielen zo športovej, ale najmä zdravotnej stránky. Aj v neskoršom období najmä v osemdesiatych rokoch sa do organizácie zapájali Prírodovedecká fakulta, Farmaceutická fakulta a pochopiteľne aj funkcionári, ktorí učili na Fakulte telesnej výchovy a športu. Rád by

som podčiarkol tento akademický moment podujatia, veď aj pôvodná putovná krištáľová trofej pochádza ešte z tridsiatych rokov z rúk rektora Univerzity Komenského.

Veľké zásluhy, že toto podujatie sa udržalo aj v zložitých ekonomických i politických obdobiach, má postava Rudolfa Holzera, veľkého nadšenca atletiky a športu, ktorý podchytil telovýchovnú jednotu Rapid Bratislava a spolu najmä v najťažšom povojnovom období udržali podujatie nad vodou a v sedemdesiatych rokoch mu dali nový impulz.

Ak by sa nevynechal ani jeden ročník od založenia (1921), tak v roku 2007 by sme mali organizovať už 87. ročník. Žiaľ, nachádzame sa iba na čísle jubilejnej šesťdesiatky. Dvadsaťsedem ročníkov odpadlo z rôznych príčin, no našim úspechom je, že od roku 1971 sa história už ani raz neprerušila, že sme v najmä v osemdesiatych rokoch zachytili nádherné obdobie zvané Behom za zdravím, ktoré prospelo aj nášmu podujatiu a v roku 1987 sa prihlásilo na štart neuveriteľných 4245 účastníkov. Už tri desaťročia s „veľkým“ Devínom usporadúvame na skrátenej vzdialenosti aj „malý“ Devín pre žiakov, aby sme si postupne pestovali svoju rekreačnú bežeckú klientelu.

Počet účastníkov osciluje posledné roky okolo čísla tisíc. Isteže radi by sme prijali do našej rodiny viacerých milovníkov behu, ale nechceme nič robiť na silu, podstatné je, aby sme uchovali ducha tohto podujatia, jeho tradície, aby sme mali v našej Bratislave jednu krásnu a úprimnú bežeckú udalosť. Som rád, že to chápú aj bratislavskí priatelia, že nachádzame podporu aj u sponzorov a partnerov.

Ako súčasný riaditeľ podujatia by som rád pri príležitosti jubilejnej šesťdesiatky vzdal hold ľuďom, svojim predchodcom, ktorí toto podujatie milovali a so srdcom a obetavosťou ho organizovali. Rád by som spomenul Rudolfa Holzera, jednu z najcharizmatickejších osobností nielen slovenskej atletiky, ale aj športu, ďalej Júliusa Viktorého,

Františka Letovanca, Jozefa Brlicu, Juraja Nagya, Viktora Nedveda a ďalších.

Počet účastníkov nášho behu zaiste závisí vždy aj od počasia, preto dúfam, že nám bude často priať. Prioritou podujatia nie sú vrcholné výkony, ale popularizácia behu ako najprirodzenejšej športovej aktivity. Vždy mám radosť, keď ako bývalý olympionik vidím mladých ľudí na podobných akciách. Rozpálené líca v cieľi, tak trochu ubolené nohy a dych lapajúci po kyslíku, to je predsa zdravšie než drogy, ktoré ohlupujú našu mladú generáciu a ruínujú pekných ľudí na duševné a telesné trosky.

Naša idea je úplne prostá: aby sme v duchu nádherných tradícií svätili našim národným cestným behom jar a víťali ju. Existuje niečo krajšie?

Mgr. LUBOMÍR KADNÁR, *27. septembra 1941 v Bratislave, od roku 1982 riaditeľ Správy telovýchovných a rekreačných zariadení hlavného mesta SR Bratislavy, čestný člen SOV, účastník finále štvorkajakov na OH 1972 v Mnichove, 26-násobný majster Československa (K1, K2, K4). Vyše dvadsať rokov viedol Slovenský zväz rýchlostnej kanoistiky a predtým aj Československý kanoistický zväz. Ako tréner pracoval s olympijským štvorkajakom, ktorý na Barcelonských hrách skončil štvrtý. Je spoluzakladateľom súčasného Slovenského olympijského výboru, v jeho prvom výkonnom výbore pôsobil ako prvý podpredseda.

Pod orlím zrakom historického patróna

„Človek bez svedomia je koža biedna, darobná; národ bez vedomosti historickej o sebe a predkoch svojich je hromádka koží otrockých.“

Ľudovít Štúr

Prvý ročník cestného behu Devín - Bratislava sa konal v nedeľu 24. apríla 1921. Na námestí pred budovou Slovenského národného divadla sa vtedy sústredilo neuveriteľných 15 tisíc divákov!

Je náhoda, že si organizátori vybrali práve 24. apríl, dátum, keď sa odohralo čosi, čo nezmazateľne vošlo do našej histórie, ba má aj úzku súvislosť so starobytým Devínom? Isteže nie. Pamäť nás dovedie až k - štúrovcom do roku 1836. Práve 24. apríla sa vydala skupina študentov združených okolo Ľudovíta Štúra na výlet na hrad Devín. Sám Štúr označil tento deň za „narodní svátek“.

Istý čas sa Štúr svojím orlím zrakom díval z čestnej tribúny Bártfayovej sochy na cieľ, ktorý organizátori dlhé roky situovali na dunajskom nábřeží pri propeleri. Akoby historický patrón obdivoval krásu behu zo svojho typického nadhľadu. Túto disciplínu síce nepesťoval, ale akiste by - ako človek moderný - ocenil tento „výlet“ súčasníka za zdravím.

Ba patá sa aj rok 1987, keď štartová listina obsahovala rekordných 4245 mien! Nuž aj preto sa stal populárny Devín, ako ho skrátene oslovujú, naším národným behom. Po rôznych peripetiách sa jeho cieľ napokon vrátil na pôvodné miesto - pred národný operný dom.

Výlet, vychádzka, alebo svätenie národnej slávy na Devíne, na „hroboch dávnej slávy“ - to bola vzhľadom na spoločenskú situáciu utajovaná akcia Spoločnosti česko-slovenskej, ktorej podpredsedom sa stal v jeseni 1835 Ľudovít Štúr. Napokon išlo o historickú udalosť. Lebo 24. apríla 1836 práve na Devíne spomenul Štúr v príhovore históriu Veľkej Moravy. Mýtus a kult Devína sa osobitne silno prejavil v časoch slovenského národného obrodzenia, najmä v jeho vrcholnom, štúrovskom období.

Štúr o tom v liste M. Godrovi napísal:

„Bol jasný deň; slnko z jasna vychádzalo, keď sme sa blížili k starým hradbám osirelého Devína a zdalo sa vychádzať na nový deň Slovenska. Keď sme ta prišli, oddýchli sme si, potom sme vyliezli na najvyššiu hradbu Devína a začali sme so spevom, k tejto slávnosti zloženým, náš sviatok. Potom sa držala reč, v ktorej sa rozprávali príbehy Devína, porovnávali sa minulé časy s prítomnými, po čom sa spievalo. Po speve vystúpil iný rečník s ódou k tomu zloženou, ktorú vystriedal spev, po ňom zase pôvodný trúchlospev prednášal tretí rečník. Vystúpili ešte niektorí a recitovali najviac z Klácela, potom ódu na Slovákov, znelky zo Slávy dcéry. Tým sa ukončila slávnosť, ktorá nám navždy ostane pamätná“.

Zaujímavý je jeho list Samovi Chalupkovi (dátum 30. apríla 1836), ktorý odcitujeme v origináli:

„Svátek na rzimoch Dewnja gsme preslavně dňa 24. dubna slávil. Kýž bystu bol prjomen býwal... City všetkých pohnuly, ana

gsme dávne s prjtomnými časy porownávali: pogal tu zápal všecy. Den tento nám nezapomenuteľný zostane, který nástupcové naši také weždy zaswejtj tau gistau slawnotj. Duch ten, kterého si Ty byw u nás léta predešlého kázal, weždy sw wjce rozmáhal...“

Po odznení básní a piesní nadišiel čas „národného krstu“. Účastníci výletu zvolili k svojmu menu druhe, slovanské meno, ktoré mali verejne používať. Tak prijal Hurban ku krstnému menu Jozef slovanské meno Miloslav a Štúr si pridala meno Velislav (týmto menom sa však podpisoval už aj predtým v Spoločnosti česko-slovenskej).

Náš národný buditeľ označil tento deň za „nezabudnuteľný“ a aj si zarýmoval v básni Devín, milý Devín (prebásnil Vojtech Kondrôt):

Devín, milý Devín

*Devín, milý Devín, ty hrad opustený,
povedz, kedy stáli tvoje hradby, steny?
„Moje hradby stáli v časoch Rastislava,
on bol mojím pánom, bol Slovanov hlava.“*

*Devín, milý Devín, ty hrad opustený,
kedy otcovia tu mali svoje snemy?
„Vaši otcovia sa na snem schádzavali,
keď si Slavomíra za ochrancu vzali!“*

*Devín, milý Devín, ty hrad osamelý,
kedy na tých hradbách koruhvy sa chveli?
„Koruhvy sa chveli v časoch Svätopluka,
siahla na ne Nemcov a Maďarov ruka!
A od tých čias aj ja šediviem od žiaľu,
vždy keď zahľadím sa na ríšu bývalú.
Z hradieb padajú mi ťažké slzy bôľu,
preto Morava je taká mútna dolu.
Preto aj v Dunaji voda zmútená je,
ja padám a so mnou zapadajú kraje.“*

*Devín, milý Devín, už len spomínaš si,
a aj na nás, synov, prišli ťažké časy,
„Ale koniec smútku, veď lysá bezmála
je Kobyla, ktorá nado mnou plakala.
I slniečko, keď sa za horu poberá,
smutne na mňa hľadí každý deň zvečera.
Predtým svietilo mi, teraz ma obchádza,
tak aj naše šťastie naveky odchádza.“*

Spomienky Rudolfa Holzera na odvážne podujatie **Začiatky vývoja vytrvalostných behov na Slovensku**

Uplynulo takmer polstoročie od chvíle, keď pod staroslávny De-
vínom zaznel po prvý raz štartérov výstrel k behu Devín - Bratislava.
V tých ešte neusporiadaných povojnových časoch to bola pre Bra-
tislavu nevyšedná udalosť. Dôkazom toho bola skutočnosť, že vtedy
z deväťdesiatistícového mesta mu prizeralo na trati a najmä v cieľi
na Hviezdoslavovom námestí námestí vyše 15 000 zvedavcov. To bol
aj štart do novej éry slovenskej atletiky, pretože v tých časoch mala
menšinová maďarská atletika tradičný náskok, ktorý mal slovenský
športový živel v najkratšom čase vyrovnáť. Našli sa nadšenci, dob-
rovoľní pracovníci aj v prebúdzajúcom sa atletickom športe, ktorí sa
chopili všetkých vhodných myšlienok a príležitostí, aby ich realizovali.
Obzvlášť pre toto úvodné veľkolepé podujatie bolo všade dosť nad-
šenia, elánu, chuti i dostatok porozumenia. Len tak sa mohlo stať, že
Bratislava odvtedy ešte nezažila ešte takú atletickú manifestáciu.

Nie je nijakým tajomstvom, že Slovensko v minulosti sanovalo
svojimi vytrvalcami, ktorí dosahovali na ten čas vynikajúce úspechy,
budapešťianske, pražské i brnenské, v atletike vedúce spolky. Bežci-
vytrvalci, ktorým sa stal beh na dráhe trochu fádnu záležitosťou, si
už dávno pomohli vytrvalostnými behmi v prírode, kam už natrvalo
preniesli si svoje tréningy. Už v koliske atletiky v Anglicku si ešte
v druhej polovici 19. storočia získali cezpoľné behy obľubu a popu-
laritu. Na Slovensku datujeme začiatok propagačných a terénnych
behov do obdobia prelomu 19. a 20. storočia. Jedným z prvých a naj-
nadanejších bežcov bol vynikajúci Bratislavčan Július Nirnsee, ktorý
síce viac vynikal na škvárovej dráhe, ale podľa svedectva pamätníkov
veľa behával aj v petržalskom parku. Jeho najväčším úspechom bol

čas na jeden kilometer (2:37,0), ktorý bol podstatne lepší než platný uhorský rekord. Žiaľ, atletike sa spreneveril a stal sa futbalovým reprezentantom Maďarska.

Najslávnejším bežcom predvojnovovej generácie 1914, teda našej prvej atletickej generácie, a mimoriadne vynikajúcim cezpoľným bežcom bol František Facinek. Stal sa prinajmenšom 15-násobným uhorským rekordérom, viacnásobným majstrom, účastníkom olympijských hier 1912. Populárne zvaný Faci a napokon BEAC Budapešť, ktorý dosiahol v roku 1913 na medzinárodných pretekoch vo Viedni na 3 km čas 8:54,7 min.

Po prvý raz v histórii sa s terénnym behom stretávame v roku 1875, keď sa konali vytrvalostné preteky na hradskej z Martina do Turčianskych Teplic s 9 účastníkmi na takmer maratónskej trati dlhej 26 km. Prvá svetová vojna nepriaznivo zasiahla do tohto vývoja a vyššie päť rokov sa u nás nič nedialo. Ale po roku 1920 sa karta obrátila. Na Slovensku priam vynikajúcim spôsobom regeneruje vytrvalostné behy práve Bratislava. V živej pamäti sú ešte behy Lamač - Bratislava, Železná studnička - Bratislava, beh okolo Bratislavy, behy petržalským sadom, neskôr Štefánikov maratón na trati Bratislava - Bernolákovo a späť a napokon beh Devín - Bratislava, ktorý si zachoval najdlhšiu tradíciu.

Povojnová generácia má svojich výborných reprezentantov v Kolanovi Schätzelovi a Františkovi Hulánovi, ktorí boli fakticky prvými priekopníkmi terénnych behov v západoslovenskom okrsku ČsAAU. Ale už v roku 1924 objavuje sa scéne neskorší kráľ našich vytrvalcov Jozef Koščák z Košíc. Podobne ako pred vojnou Facinek, stal sa najplodnejším producentom čs. atletických rekordov a majstrovských titulov, ktorých získal 23, a stal sa aj najčastejším víťazom behu Devín - Bratislava.

Bratislava v rokoch 1935 - 1941 povoľuje v usporadúvaní terénnych behov, čo malo nepriaznivé následky. Nové objavy sa neukazovali, starších nemal kto vystriedať, hoci už dávno prekročili kulminačný bod výkonnosti. A slovenská atletika ich veru ešte potrebovala. Takým výkričníkom bol Miro Sekera, ktorý začínal v Ružomberku ešte v roku 1930, a pretekal sa plných 25 rokov. Ďalším takým prípadom bol Karol Herceg a František Hulán.

Po viedenskej arbitráži sa veľmi zúžil atletický priestor Slovenska. To, že Slovenský ľahkoatletický amatérsky zväz vypísal v prvých vojnových rokoch veľa terénnych behov malo blahodárny účinok. Vyrástli noví bežci ako Štefan Hlavatý v Bratislave a František Sloboda vo vtedajších Baťovanoch, slovenskí majstri a rekordéri, nevymazateľní z análov slovenskej atletiky. Bratislava, Trnava, Svit, Nitra, Partizánske, Prešov, Žilina, Banská Bystrica, Čadca, Rožomberok, Martin, Liptovský Mikuláš a ďalšie menšie mestečká pravidelne organizovali svoje jarne a jesenné cezpoľné behy, cestné, alebo propagačné a náborové behy.

Po oslobodení začínajú v Bratislave svoju kariéru Štefan a Cyril Minarovičovci a viacnásobný slovenský rekordér a čs. reprezentant Ferko Augustín, ktorý si odniesol palmu víťazstva z behu Devín - Bratislava v rokoch 1948, 1949 a 1951. Jeho meno iste zachytia atletickí kronikári výrazným písmom.

MYŠLIENKA A VZNIK BEHU DEVÍN - BRATISLAVA

Povojnové roky rozleptali jestvujúce športové tendencie najmä v Bratislave v takej miere, že len konsolidačný proces si vyžiadal niekoľko rokov, a preto nebolo možné pomýšľať na nijaké veľké plány. Pracovníci v atletike však ani vtedy nezabúdali na budúce poslanie atletiky na Slovensku, kde vojnou takmer prestal športový život a len

spoločným úsilím sa mohlo niečo vytvoriť, čo by rozprúdilo stojaté vody. Veľkú podporu našiel atletický šport v Bratislave v združení mladých mužov v tzv. spolku YMCA, ktorá aj finančne podporovala tieto snahy a navyše jej funkcionári boli mladému československému športu plne k dispozícii. Najviac v Prahe a v Bratislave. Niet sa preto čo čudovať, že aj na čelo ľahkoatletického odboru I. ČsŠK Bratislava sa dostal jeden z popredných pracovníkov tohto združenia M. W. Younger. Pod jeho predsedníctvom sa uzniesol jeho odbor vypísať preteky na trati Devín - Bratislava, ktoré sa majú každoročne opakovať. Zapišme na večnú pamäť, ako to prvá zápisnica o tomto rozhodnutí konštatuje, že najväčšiu zásluhu na uskutočnení tohto podujatia majú M. W. Younger, K. Tylš, V. Čadek, J. Šťastný, V. Rejl, A. Pytlík, K. Vodička a A. Máša-Balík. Z členov správneho výboru klubu MUDr. G. Rehák, K. Helmuth, R. Nedbálek, A. Humhal. Z Prahy a najvyššej inštalácie ČsAAU Ing. Arch. M. Skřivánek.

Nie je potrebné zdôrazňovať, že v silne menšinovej Bratislave to bolo odvážne podujatie, no jeho myšlienka bola skutočne skvelá. Veď predstavovala manifestačný beh atlétov zo staroslávneho Devína do oslobodenej a novým slovenským tepom bijúcej Bratislavy. Pripadá nám to dnes akoby symbolom, že sa nasledovali antické behy starých Helénov, ktorí taktiež prinášali významné zvesti. Niet pochýb, že táto myšlienka viedla aj organizátorov tohto behu.

Bratislava 2. marca 1968

Prvý organizačný výbor pred Slovenským národným divadlom, v strede Gejza Rehák.

Rudolf HOLZER (2. októbra 1907 Veľké Uherce - 20. decembra 1980 Bratislava). Atletický funkcionár, rozhodca, organizátor, športový historik, ktorý má najväčšie zásluhy na obnovení tradície národného behu Devín - Bratislava. Ukážka je z publikácie Hrdinovia na ceste Devín - Bratislava.

Rudolf Holzer (vľavo s tmavými okuliarmi) medzi funkcionármi.

Galéria víťazov hlavného behu Devín - Bratislava

1921	1. ročník	Václav Vohralík	37
1922	2. ročník	Josef Liehne	15
1923	3. ročník	Vilém Šindler	45
1924	4. ročník	Emil Kucharský	59
1925	5. ročník	Jozef Koščák	17
1926	6. ročník	Jan Pytela	22
1927	7. ročník	Oldřich Plchot	13
1929	8. ročník	Jozef Koščák	15
1930	9. ročník	Ján Slezáček	21
1931	10. ročník	Jozef Koščák	8
1932	11. ročník	Jozef Koščák	92
1933	12. ročník	Štefan Nyigoscsik	122
1934	13. ročník	František Solti	111
1935	14. ročník	Ján Štítecký	136
1936	15. ročník	Karol Herceg	74
1937	16. ročník	Karol Herceg	28
1938	17. ročník	Ľudovít Gálffy	7
1948	18. ročník	František Augustín	14
1949	19. ročník	František Augustín	86
1951	20. ročník	František Augustín	46

N A J S T A R Š I E A T L E T I C K É P O D U J A T I E N A S L O V E N S K U

1967	21. ročník	Walter Dietiker		156	1989	42. ročník	Lubomír Tesáček	Alena Močáriová	3524
1968	22. ročník	Ilie Cioca		163	1990	43. ročník	Zdeněk Mezulianik	Mária Starovská	2352
1969	23. ročník	Walter Dietiker		57	1991	44. ročník	Pavel Klimeš	Andrea Sollárová	2077
1971	24. ročník	Peter Suchán		53	1992	45. ročník	Marián Hunčík	Anna Baloghová	1112
1972	25. ročník	Anton Javorka		81	1993	46. ročník	Ľubomír Česnek	Alena Močáriová	1339
1973	26. ročník	Juraj Lukáč		91	1994	47. ročník	Miroslav Vanko	Anna Baloghová	1082
1974	27. ročník	Peter Suchán		119	1995	48. ročník	Ľuboš Česnek	Alena Močáriová	988
1975	28. ročník	Peter Suchán		158	1996	49. ročník	Marcel Matanin	Alena Močáriová	960
1976	29. ročník	Peter Suchán	Paulína Kirnová	204	1997	50. ročník	Róbert Štefko	Alena Močáriová	1253
1977	30. ročník	Dušan Moravčík	Paulína Kirnová	85	1998	51. ročník	Vladislav Lipovský	Dana Janečková	877
1978	31. ročník	Vladimír Duda	Paulína Kirnová	342	1999	52. ročník	Nikolaj Antonenko	Dana Janečková	1200
1979	32. ročník	Jozef Machálek	Jana Brachnová	276	2000	53. ročník	Ivan Čotov	Izabela Zatorská	1100
1980	33. ročník	Jozef Lenčeš	Jana Brachnová	429	2001	54. ročník	Marcel Matanin	Alena Močáriová	1111
1981	34. ročník	Jozef Lenčeš	Jarmila Urbanová	777	2002	55. ročník	Miroslav Vanko	Izabela Zatorská	1150
1982	35. ročník	Martin Vrábel	Katarína Rozimová	1172	2003	56. ročník	Bogdan Dziuba	Ľudmila Melicherová	881
1983	36. ročník	Lubomír Tesáček	Katarína Rozimová	1269	2004	57. ročník	Miroslav Vanko	Dana Janečková	947
1984	37. ročník	Stanislav Tábor	Silvia Pajanová	1723	2005	58. ročník	Miroslav Vanko	Zuzana Nováčková	828
1985	38. ročník	Martin Vrábel	Jana Kučeriková	2208	2006	59. ročník	Artur Blasinski	Katarína Berešová	926
1986	39. ročník	Zdeněk Pešek	Alena Močáriová	3656					
1987	40. ročník	Zdeněk Pešek	Dana Kelnarová	4245					
1988	41. ročník	Zdeněk Pešek	Ľudmila Melicherová	3500					

(Pozn.: v poslednom stĺpci počet účastníkov)

Mílniky národného behu (1921 - 2006)

1920

V januári na ustanovujúcej schôdzi atletického odboru I. ČsŠK Bratislava zvolili sa predsedu atletického trénera Američana Maxa W. Youngera (na Slovensku pôsobil až do roku 1923). Práve jeho zásluhou a podporou hlavného protagonistu atletiky v klube Antona Mášu-Balíka prijali členovia novovzniknutého odboru uznesenie, že v apríli pripraví cestný beh, akési slovenské Běchovice a v auguste medzinárodné preteky na dráhe. S pomocou predsedu I. ČsŠK Gejzu Reháka (mimochodom, v roku 1939 prvého predsedu Slovenského olympijského výboru) zapáleného pre atletiku, získali do organizačného výboru aj prominentné osobnosti mesta.

1921

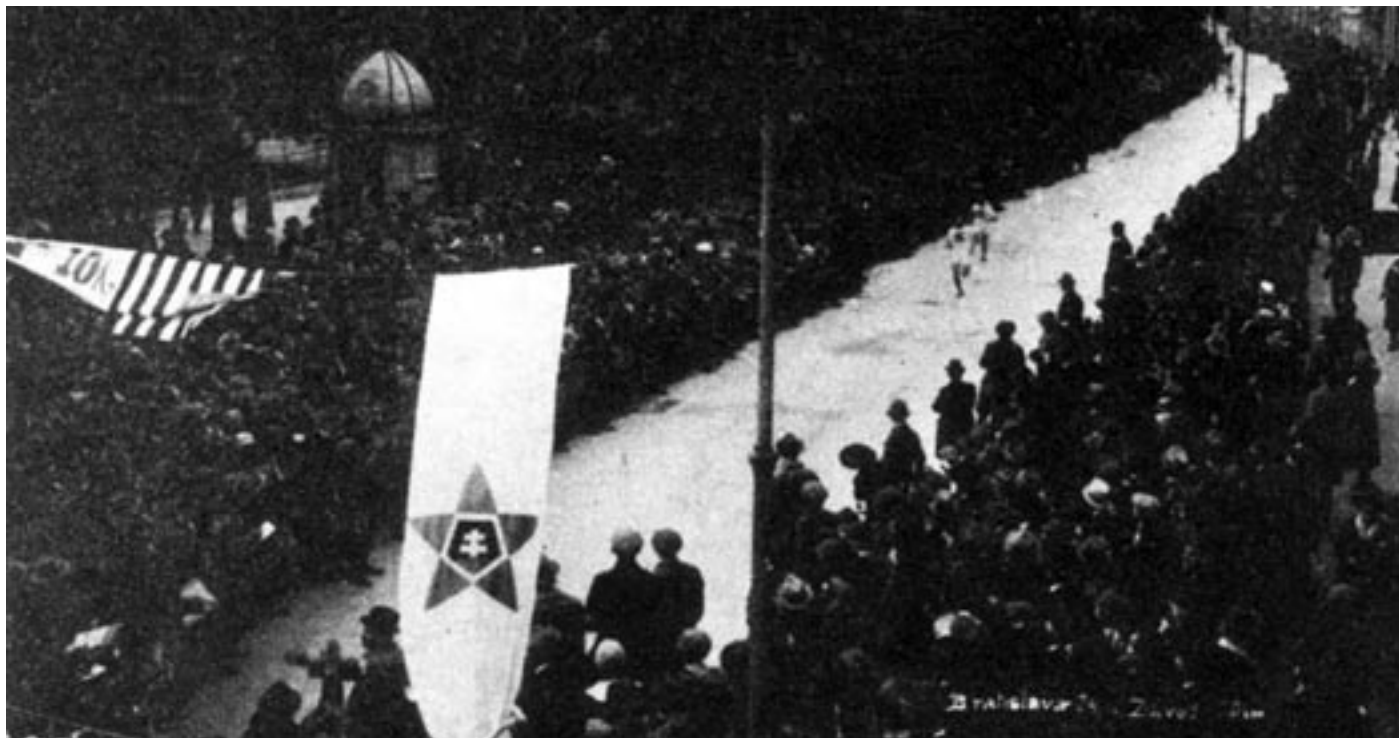

Vo februári vyšiel oznam v podobe tlačovej správy, že sa pripravuje cestný beh. Inšpiráciou bol pražský beh Praha - Běchovice. V predvečer pretekov doznievali dramatické rokovania, lebo ešte ani deň pred štartom nebolo jasné, či odštartujú bežci z maďarských a nemeckých menšinových klubov. Prípravu podujatia poznamenali neurovnané vzťahy atletiky na Slovensku. Delegát Československej atletickej amatérskej únie (ČsAAU) Ing. Skřivánek z Prahy vyriešil problém kompromisom. Vyhlásil, že ak chcú tieto kluby nominovať pretekárov na nedeľňajšiu premiéru, musia sa zúčastniť na rokovaní o založení Západoslovenského okrsku ČsAAU so sídlom v Bratislave. Ráno sa na stole objavili podpísané vyhlá-

senia menšinových klubov, že s podmienkou súhlasia a prídu na rokovanie.

Nič nebránilo, aby sa podujatie spustilo. Na nádvorí Štefánikových kasární na dunajskom nábreží (sídlo 4. ženijného pluku), kde sa v súčasnosti nachádza Slovenská národná galéria, nasadlo v nedeľu 24. apríla ráno o 9.00 h do nákladného vojenského auta 37 bežcov zo Slavia Praha, Viktórie Žižkov, Třebiča, Prostějova, Žideníc, Komárna i Bratislavy (I. ČsŠK a PAC) a do starej fordky sa napratala skupinka funkcionárov. O 10.30 h už stáli zoradení na priestranstve pod starobyľým Devínom. Beh vylákal aj babky z kostolov. Sledovali zablatené postavy, lebo trať bola rozmoknutá a ťažko chápali, prečo bežia, keď ich nikto nenaháňa... Celú trať lemovali sa diváci a najviac sa ich tiesnilo v cieľi pred Slovenským národným divadlom, kde ich bolo pätnásťtisíc! Hoci Bratislava mala vtedy iba 90 000 obyvateľov... Husté špaliere lemovali posledné metre. Lesk podujatiu dodala aj skutočnosť, že zároveň sa konali aj jarné slávnosti Československého Červeného kríža. Do cieľa, kde vyhrávala vojenská kapela, dobehlo 21 bežcov.

Favoritom bol preslávený olympionik, ktorý celú mladosť strávil v Budapešti, Václav Vohralík (AC Sparta Praha), ktorý napokon zvíťazil (36:51,4 min). Nadšený dav ho v cieľi vítal hromovým „Zdar!“. S minútovou stratou za ním dobehol jeho oddielový kolega František Žika, ktorý prišiel do cieľa naboso, lebo po ceste stratil jednu tenisku. Najlepším bratislavským bežcom z menšinového klubu PAC bol pekáč Koloman Schätzel z menšinového klubu PAC, ktorý skončil ôsmy. Mestská tlač písala: „Závod tento bude historickým v dejinách športu na Slovensku, lebo športový úspech bol ohromný. Závod otvoril konsolidáciu atletického športu na Slovensku.“

Niekoľkotisícový dav Bratislavčanov vítal v cieľi bežcov 1. ročníka.

1922

V druhom ročníku, ktorý sa konal prvého mája na sviatok práce, štartovalo iba 15 bežcov a opäť vyhral Sparťan Josef Liehne (35:51,0). Prvý výrazný úspech však zaznamenali aj domáci organizátori z I. ČsŠK, keď bratislavský bežec Jaroslav Hájek dobehol tretí. Cieľ bol na dunajskom nábreží pri Štefánikových kasárňach, lebo na Hviezdoslavovom námestí sa konala prvomájová oslava.

1923

Opäť slávnostná udalosť slovenskej atletiky. Preteky sledovalo 10 000 divákov! Pozoruhodnosťou tretieho ročníka bola účasť - chodcov, druhý bol Vacek z Typografie Bratislava. V bežeckej časti sa z bratislavských atlétov najlepšie umiestil (piaty) Koloman Schätzel, čo obecenstvo kvitovalo nadšeným potleskom. Bežci si sťažovali na kvalitu cesty, ktorú navyše rozmočil dážď.

1924

O rok neskôr vo štvrtom ročníku (zasa tisícové davy) dobehol Schätzel už druhý a bratislavský úspech korunoval tretím miestom iba devätnásťročný František Hulán (VAS Bratislava), ktorý prehral až vo finiši. Súčasťou podujatia bol aj beh vojakov s malou poľnou výzbrojou.

1925

Na jubilejnom piatom ročníku štartoval aj slovenský olympionik košický rodák 22-ročný Jozef Koščák, ktorý vyhral a za ním skončil Hulán.

1926

Preteky poznamenala havária so šťastným koncom. Bol psí čas, keď dostalo nákladné auto pri prevoze pretekárov asi štyri kilometre pred cieľom a valilo sa dolu svahom vedľa cesty. Našťastie, predné kolesá zapadli do hlbokého bahna. Auto napokon vytiahli znovu na cestu a časť pretekárov ledva, ale predsa, štart stihla. Jan Pytela zo Žideníc si utvoril pred finišom asi 150-metrový náskok. Lenže na klzkom asfalte sa mu zle bežalo, a tak sa vyzul a bežal bosý, čo sa mu stalo takmer osudným, lebo sa naňho dotiahol Plchot zo Zlína a takmer ho predbehol. Hrdinom sa však stal 58-ročný poštový doručovateľ Ján Šmíd. Vzhľadom na vek prijal výzvu na hendikep a dostal náskok 13 minút a skončil na peknom desiatom mieste. Tento atletický stavec, bežec z pasie sa zúčastnil na troch ročníkoch (1925 - 1927) a stal sa miláčikom publika. Dojemné bolo jeho zvitanie v cieľi s manželkou, ktorá nezabudla na malú kyticu jarných kvetov.

1927

Na štarte bolo iba sedemnášť pretekárov a zarážala slabá účasť slovenských bežcov.

1928

Po prvý raz beh prerušil tradíciu. Fakty jeho neuskutočnenia sa rôznia. Spôsobil to klesajúci záujem, alebo ekonomické problémy hospodárskej krízy? Neuskutočnil sa, ako píše dobové dokumnty z „technických príčin“.

1929

V ôsmom ročníku štartovalo 14 bežcov a víťazom sa stal Koščák, zverenec trénera Vohralíka, prvého víťaza, ktorý vyhral s vyše tristometrovým náskokom.

1930

Peknú sošku dostal pri oceňovaní pražský bežec Vladimír Šlechta (v tomto behu tretí), ktorý štartoval na všetkých dovtedajších ročníkoch.

Pred cieľom v roku 1932.

1931

Víťaz Koščák získal natrvalo putovný pohár venovaný Lekárskou fakultou Univezity Komenského. Štartovalo iba osem bežcov. Športová tlač písala: „Jubilejný desiaty ročník mal dva rekordy. Jeden radosťný, že víťazovi Koščákovi sa podarilo docieľiť nový traťový rekord a druhý menej sympatický, že sa ho zúčastnil iba minimálny počet oficiálne prihlásených atlétov.“ Rekord vydržal až do roku 1967.

1932

Tento ročník bol zároveň aj majstrovstvami Slovenska v cestnom behu. Rektor bratislavskej univerzity profesor Dobroslav Orel venoval víťazovi nový večne putovný krištáľový pohár, ktorého kópia sa používa až dodnes. Samostatnou kategóriou bol beh vojakov v športovom výstroji s malou poľnou. Užitočnú službu vykonalí vojenský telefonisti, ktorí podávali informácie o priebehu behu z každého kilometra, takže obecnstvo v cieľi bolo priebežne informované o vývoji.

1933

Hospodárska kríza spôsobila neúčast moravských bežcov. Zachránili to vojaci, ktorých bolo šesťkrát toľko, ako registrovaných bežcov. Aj ich zásluhou prekonalí štartujúci po prvý raz hranicu sto účastníkov.

1934

Beh sa stal záležitosťou pretekárov z maďarských menšinových spolkov na Slovensku. Prekvapením bol víťaz František Solti (PTE Bratislava). Až v cieľi sa zistilo, že nebol vôbec registrovaný ako atlét v ČsAAU.

Rok 1934: Vojaci aj s poľnou.

1935

Na štart nastúpilo rekordných 136 pretekárov, no 126 z nich boli vojaci. Vladimír Šlechta dovŕšil účasť nepretržitých štrnástich štartov. Upozornil na seba talent Karol Herceg (I. Čs.ŠK Bratislava), ktorý hneď vo svojom prvom štarte skončil tretí. Z organizátorov patril obdiv najmä Antonovi Mášovi-Balikovi, ktorý stál aj pri zrode podujatia a bol došou štrnásteho ročníka.

1936

Karol Herceg získal pri Botanickej záhrade asi tridsaťmetrový náskok, ktorý do cieľa ešte zvýšil. Bratislavčania prijali jeho triumf s veľkým jasotom. Po prvý raz vyhral atlét z klubu, ktorý preteky pripravoval! V tomto ročníku debutoval aj náš neskorší vynikajúci maratónec Štefan Alkus, ktorý skončil piaty.

1937

Denník Slovenská politika napísal: „Pri tohtoročnom behu sme postrádali účasť vojakov v ľahkej poľnej výzbroji. Ako sme sa dozvedeli, stalo sa tak preto, že poriadajúci ľahkoatletický odbor I. Čs.ŠK Bratislava nemohol obstaráť autobus, ktorý by dopravil vojakov do Devína, pretože nemal na úhradu vo výške 200 Kčs. Tento prípad nám názorne ukazuje, za akých ťažkých pomerov sa v slovenskej atletike pracuje a funkcionári, ktorí napriek týmto nepriaznivým okolnostiam pracujú neúnavne v ľahkej atletike, zasluhujú skutočne obdiv a plné uznanie.“ Prvenstvo obhájil vo finiši Karol Herceg hoci nemal najlepší vstup do sezóny.

1938

Sedemnásť ročník sa konal v tieni Mníchova. Beh završil prvú etapu svojej existencie. Na štartovú čiaru sa postavilo iba sedem bežcov. Vojsko bolo totiž v tom čase už v stave pohotovosti. Preteky vyhral Ľudovít Gálffy, no po ich ukončení nik netušil, aký budú mať osud.

1939

V súvislosti s Viedenskou arbitrážou museli odísť v roku 1939 z národnostných príčin zo Slovenska ľudia, ktorí sa o podujatie najviac zaslúžili: Anton Máša-Balik, Karel Rotkovský, Karel Ziegler a iní. Celý organizačný výbor, ktorí tvorili zväčša českí funkcionári, sa rozpadol.

1939 - 1947

Vojnu a jej následkami prerušená tradícia.

1948

O desať rokov neskôr sa zásluhou Rudolfa Holzera, jednej z najvýraznejších osobností slovenskej atletiky, a atletického oddielu ŠK Bratislava, beh znovu obnovil. Na štarte bolo 1. mája 13 bežcov. Organizačný výbor vydal toto vyhlásenie: „Beh Devín - Bratislava nech nám pripomína vždy puto, ktorým sa viaže Bratislava k symbolu slovenskej podstaty, k staroslávnenému Devínu a vykrojenie ktorého z časti nášho slavianskeho tela znamená urážku našich dejín, na ktorej sa na nás dopustil náš odveký nepriateľ. Slovenská atletika dáva týmto podujatím svoj výraz, že sviatok práce - 1. máj je i pre športovcov článkom

spolupatričnosti, jednoty a bratstva.“ V špalieri bolo asi 2000 divákov dobehol prvý František Augustín.

1949

Organizačný výbor pracoval v tomto zložení: predseda Rudolf Holzer, členovia G. Azór, A. Baláž, K. Brož, Š. Morávek, D. Žajdlíková, A. Ovečka, J. Struhár a D. Mráčková. Bežalo sa až 30. októbra. Veľký súboj zviedli Augustín a malý bežec zo Svitú Bacigal. Pri Lanfranconi sa Augustín odpútal od svojho súpera a v cieľi na Rázusovom nábřeží mal 30-sekundový náskok.

1950

Spustila sa „železná opona“. Devín vyhlásili za pohraničnú obec a nezmyselné politické pomery nepripúšťali, aby sa tam organizovali podujatia podobného rozsahu a významu. Preteky sa neuskutočnili. Clivo, napísal vtedy Rudolf Holzer, zostalo v roku 1950 v tábore slovenských vytrvalcov.

1951

Malá nádej svetla, keď sa v rekordnom čase podarilo zorganizovať v rámci Dňa armády (7. októbra) podujatie na skrátenej trase. S myšlienkou prišiel dvojnásobný víťaz (1936, 1937) Karol Herceg, tentoraz už v úlohe organizátora. Lebo v Deň armády sa zdvihli závery pohraničného pásma. Dokonca po prvý raz štartovali aj dorastenci a ženy, ale iba na 1 a 3 km. Ba organizátori sa pokúšali aj o štart fenomenálneho rekordéra Emila Zátopka, čo im, žiaľ, nevyšlo. Hetrik prvenstiev dovšil František Augustín. Práve jubilejný 20. ročník prerušil históriu na ďalších šesťnásť rokov.

1952 - 1966

Preteky sa nekonali, hoci v roku 1958 devínsky obvod uvoľnil z pohraničného pásma. Nebol však dostatok iniciatívy na obnovenie behu. Slovan Bratislava, nástupca I. ČsŠK, nemal natoľko skonsolidovaný atletický oddiel.

1967

Jozef Koščák

Podujatie vzkriesila po šesťnástich rokoch TJ Rapid. Z iniciatívy R. Holzera, F. Letovanca a J. Brlicu z TJ Rapid Bratislava sa začalo s prípravami na obnovenie. Vhodnou príležitosťou sa stala spolupráca so slovenským výborom Zväzu československo-sovietskeho priateľstva, na čele ktorého bol Július Viktory, bývalý výborný atlét. Viktory sa stal aj predsedom organizačného výboru, tajomníkom F. Letovanec a technickým poradcom a vedúcim R. Holzerom. Ďalšími členmi organizačného štábu boli J. Brlica,

L. Zeman, pplk. Jiřík, A. Ovečka, V. Gerši, J. Sudek st., K. Miček a A. Rychtárska. Devín - Bratislava sa konal ako súčasť osláv Dní československo-sovietskeho priateľstva. Organizátori pozvali aj Jozefa Koščáka a ďalšie staršie osobnosti, ktoré patrili k tomuto podujatiu. Preteky sa konali 3. júna. Prvý raz vyhral preteky zahraničný atlét Walter Dietiker zo

švajčiarskeho Bazileja a za ním skončil Piešťanec Anton Javorka. Veľký smolu mal topolčiansky bežec Adam Košťál. Získal tesne pred cieľom dvadsaťmetrový náskok, no v poslednej zákrute sa pošmykol, spadol, pád ho pripravil o víťazstvo a skončil až tretí. V Karlovej Vsi sa pretekári dostali do prietže mračien a silného protivetru. Nebolo vidno ani na päť metrov. Do cieľa vbiehali ako neviditeľné siluety.

1970

Preteky sa opäť nekonali, ale to bol posledný prípad prerušenia kontinuity. Rudolf Holzer napísal vo svojich spomienkach: „Koncom decembra 1969 ma postihol infarkt myocardu. To pre mňa osobne znamenalo vyradenie z akejkolvek športovej činnosti. Bol som nútený zanechať aj svoje zamestnanie. Moja liečba trvala do konca marca 1970. Po návrate z kúpeľov som sa dozvedel, že do tých čias sa s prípravami na Devín nezačalo. Videl som pred sebou jeho ďalší čierny osud. Stáli sme teda na novom historickom rázcestí. O náhradnom termíne napriek urgenciám nemohlo byť ani reči. Neupadne zasa toto krásne športové podujatie do zabudnutia? Ktosi si však predsa vstúpil do svedomia. Výročná členská schôdza TJ Rapid Bratislava rozhodla, že sa znovu v roku 1971 ujme organizovania 24. ročníka behu Devín - Bratislava. Prijal som tú do ucha pošeptnutú pripomienku pôvodného obnoviteľa behu Františka Letovana: len kvôli tebe Holzer, v záujme vecí, kamarátsky.“

1971

Ubehlo presne polstoročie od založenia podujatia. R. Holzera napísal: „Beh Devín - Bratislava sa mal stať veľkým manifestom svojbytnosti slovenského národa. A aj sa ním stal! Žiaľ, postupne sa na jeho význam zabudlo a zdá sa, že sa potom stal už len čirou športovou

záležitosťou.. Záujem popredných reprezentantov mesta, verejných ustanovizní, spoločenských organizácií klesal natoľko, že neraz rozvážilo jeho odumretie. Za jedinú ospravedlnenie slúži fakt, že po roku 1938 Devín okupovali hitlerovci, neskoršie zasa okolnosťou, že sa ocitol v hraničnom pásme a jeho nitky sa umele prerušili. Po daždi však zvyčajne vychádza slnko. A zvíťazilo predsa len pochopenie. Ušľachtilosť pôvodnej myšlienky sa znovu presadila, obrodila. Jeho obnovenie vyvolalo veľký ohlas. Prišli znovu veteráni, prišli pomôcť mnohí, ktorí si ho obľúbili, prípadne predtým sa na jeho organizovaní zúčastňovali. Odvtedy už ani raz nevypadol z atletického kalendára.“ Preteky sa konali 10. októbra, no usporiadatelia sa museli boriť s prekážkami, nábregie bolo rozkopané, lebo sa začalo s výstavbou nového mosta. Cieľ na skrátenej trati (10 000 m) bol pred PKO a začala sa séria víťazstiev Petra Suchána.

1972

Bratislavský Večerník takto hodnotil 25. ročník: „Určite sa zapíše do histórie ako jeden z najvydarenejších. Nielen pre športovú hodnotu a výsledky, ktoré pretekári vo všetkých štyroch kategóriách dosiahli, ale najmä pre nenapodobiteľné srdečné ovzdušie, ktoré celý priebeh podujatia organizátorov a všetkých pretekárov sprevádzalo. Medzi víťazov sa zapísal aj sympatický piešťanský vytrvalec Anton Javorka.“

1973

Epidémia slintačky na Slovensku spôsobila, že šport ostal stáť na mŕtvom bode. Prišiel logický zákaz podujatí v postihnutých oblastiach. To platilo aj pre Bratislavu. Napokon sa preteky konali. Zvíťazil Juraj Lukáč zverenec banskobystričského trénera Róberta Rozima.

1974

Ročník v znamení kvetov, lebo v Parku kultúry a oddychu, kde bol pred estrádnou halou cieľ, sa konala populárna výstava Flóra Bratislava. Druhé Suchánovo víťazstvo vo veľmi dobrej zahraničnej konkurencii (o päť sekúnd pred Magdeburčanom Ahrendtom).

1976

O päť rokov beh takmer znovu skolaboval, no predsa sa konal. Denník Šport vyšiel s titulkom Nad prepadliskom nezájmu: „S výnimkou Běchovic niet v celej republike starších atletických pretekov, ktoré by sa zachovali. A predsa veľa nechýbalo a bol by beh, ktorého trasa vedie už roky spod Devinskeho brala do centra Bratislavy, zmizol v prepadlisku nezájmu... Konečné vyjadrenie Mestského atletického zväzu v Bratislave - nenašiel sa atletický oddiel, ktorý by usporiadal 29. ročník behu Devín - Bratislava, hoci jeho predseda osobne prerokoval možnosť usporiadania so všetkými oddielmi. Pred deviatimi rokmi sa podujala na renesanciu pretekov TJ Rapid, hoci nemá atletický oddiel. Zorganizovala štáb obetavých pracovníkov, ktorí pripravili jeho osem ročníkov. Usporiadnia deviateho sa zriekla. Dôvodov na to bolo niekoľko, financie, nedostatok ocenenia, výčitky v zmysle: „kto vám káže byť organizátorom, keď nemáte atletický oddiel“. Dvadsiatydeviaty ročník, hoci sa dostal aj do kalendára EAA, zostal dva mesiace pred konaním bez patróna. Do zahraničia neodišla nijaká pozvánka, nijaký tlačiarenský stroj nevytlačil propozície.“ Narýchlo zvolaný organizačný výbor atletického oddielu Slovana dal 25. októbra dohromady obetavých ľudí a rozhodol, že sa bude 14. novembra bežať. Peter Suchán, člen banskobystrickej Dukly vyhral po štvrtý raz (1971, 1974, 1975, 1976). Prvý raz štartovali aj ženy. Prvé tri

ročníky vyhrala vtedy najlepšia slovenská vytrvalkyňa Paula Májová-Kirnová, ktorú trénoval Juraj Nagy.

1977

Súťaž mužov vyhral náš skvelý bežec na 3000m cez prekážky Dušan Moravčík. Rodák z Bánova, strieborný medailista z ME 1971 a piaty z OH 1972 patril pravdepodobne k najprominentnejším víťazom. Organizátori podchytili aj tzv. Malý Devín pre žiactvo a dorast, ktorý sa konal po prvý raz na kratších tratiach.

1978

Organizácia podujatia sa po roku 1976 dostala znovu k pôvodným usporiadateľom. Preteky prevzal atletický oddiel Slovana Bratislava, kde bol ústrednou postavou hospodár telovýchovnej jednoty Ing. Viktor Nedved, ktorý nielen organizoval, ale aj behal.

1980

Štartoval aj Dully Sipprelle, americký konzul na veľvyslanectve vo Viedni aj so svojou manželkou Lindou a trinásťročným synom Markom.

1981

Pravda napísala: „Azda nebude prehnane tvrdiť, že 34. ročník bol istým prelomom v dlhej šesťdesiatročnej histórii najstaršieho atletického podujatia na Slovensku. Ním sa asi bude raz v budúcnosti datovať začiatok éry podujatia, ktoré už spĺňa požiadavky masového,

*Vítězný súboj olympionika Dušana Moravčíka
s Machálkom v roku 1977.*

Bežecké zátišie pod Bratislavským hradom v roku 1987.

tak trochu národného behu. Na trati bežal robotník vedľa inžiniera, manžel vedľa manželky (maratónkyňa Mária Nagyová s manželom Jurajom), otec vedľa syna (bývalý päťbojár Vladimír Černý so synom, ktorý zväbil z hereckej partie aj Milana Kňažka).“

1982

Po prvý raz padla hranica tisíc účastníkov (1172).

1986

Prvé víťazstvo rekordérky podujatia Aleny Močárovej, ktorá jediná vyhral sedemkrát (1986, 1989, 1993, 1995, 1996, 1997 a 2001). Za ňou nasledujú s tromi víťazstvami Paula Májová-Kirnová (1976, 1977, 1978) a Dana Janečková (1998, 1999 a 2004).

1987

Rekordný počet, doteraz neprekonaný 4245 prihlásených účastníkov.

1991

Pravda opisala štart ako „živú riečku na sútoku dvoch riek“: „Žánrové obrázky z trate dokumentovali, že láska k behu kvitne naozaj v každom veku. Názorne ju demonštroval Jozef Česla zo Spišskej Novej Vsi. Popri veľkom jubilatovi - národný beh oslávil svoje sedemdesiatiny - absolvoval malé malé jubileum: zapísal si dvadsiatu účasť, za čo ho pozorní organizátori odmenili vecným darom. „Každý deň si dám zdravotnú bežeckú hodinku a vidíte, ešte si trúfam.“ Jeho vetu

možno pochopiť nielen ako vyznanie rekreačného behu, ale aj ako výzvu tým, ktorí mu ešte neprišli na chuť.“

1992

Organizovanie pretekov prevzala Správa telovýchovných a rekreačných zariadení hlavného mesta Slovenska Bratislavy, ktorej riaditeľom je nepretržite Mgr. Ľubomír Kadnár. Denník Pravda si povzdychol, že sa podujatie dožilo ďalšej jari: „Apríl sa nezaprel. Kľúčové však bolo iné: prvá nedeľa mesiaca poveternostných rozmarov na ľavom brehu Dunaja aj tentoraz patrila bežcom, hoci najstaršími atletickými pretekmi zasa raz lomcovala predsmrtná triaška. Najmä vďaka bratislavskému STARZ-u sa však dožili aj tejto jari. Spod Devína sa ju vydala víťaf tisícka verných.“

1993

Medzi cenami bola babetta, horské bicykle a v cieľi čakal živý baran v opatere PD Vrbovce.

1994

Prvé víťazstvo Miroslava Vanka, ktorý vyhral ešte aj v rokoch 2002, 2004 a 2005 a zaradil sa k dvom štvornásobným víťazom a rekordérom Jozefovi Koščákovi a Petrovi Suchánovi. Tlač chválila STARZ. „Odvtedy, čo organizáciu behu prevzal STARZ, ako keby ustáli problémy. Pred tromi rokmi hrozil jeho zánik, hoci usporiadateľskú štafetu držal Slovan, počas ktorého éry zaznamenal národný beh svoje najslávnejšie kapitoly, písané bežcami štyrmi tisícmi párov nôh. Našťastie, v krízovej chvíli Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy prevzal Devín ako srdcovú záležitosť a tradícia pokračuje.“

CEL

Peter Suchán, štvornásobný víťaz

*Miroslav Vanko,
štvornásobný víťaz*

Sedemnásobná víťazka Alena Močariová.

Dve výrazné funkcionárske osobnosti v histórii behu Devín - Bratislava, ktoré výrazne ovplyvnili podujatie v osemdesiatych rokoch, keď dosiahlo najmasovejší charakter. Obaja boli zároveň aj veľkými vyznávačmi rekreačného behu a popri funkcionárskych povinnostiach si našli čas, aby si svoj Devín aj odbehli: vľavo Viktor Nedved, vpravo Juraj Nagy.

*Vľavo:
Jozef Lenčeš, víťaz 34. ročníka,
jeden z najlepších československých
vytrvalcov.*

*V strede:
Milan Roskopf, alias muž s tromi guľami.
Šestnásobný držiteľ svetových rekordov
takto žongloval pri behu v 54. ročníku.*

*V pravo:
Jedna z charizmatických osobností
behu František Hulán.*

Posledných desať ročníkov v skratke

---

50. ROČNÍK

- Dátum: 6. apríla 1997
- Počet účastníkov: 1253
- Krúpy a severák.
- Víťaz Róbert Štefko: „Je pravda, že fúkalo poriadne, ale ak by dúl vietor opačne, sotva dobehneme. Dolu vetrom sa mi bežalo ľahúčko.“
- Denník Šport: „STARZ robí nesmierne užitočnú robotu, hoci jej Svätý Peter statočne kladie polená pod nohy. Severák však Štefka neodpísal.“
- Výsledky:

Muži (12 330 m):

1. Štefko (AŠK Dukla Banská Bystrica) 33:46
2. Jeránek (Dukla Praha) 33:49
3. Popa (Onix Banská Bystrica) 34:57

Ženy:

1. Močáriová (SAC Banská Bystrica) 40:22
2. Balošáková (Čadca) 41:18
3. Janečková (Nové Zámky) 42:24

---

51. ROČNÍK

- Dátum: 5. apríla 1998
- Počet účastníkov: 877
- Štartovali aj cyklisti (108) a korčuľari (33).
- Ladislav Lipovský: „Bežalo sa mi veľmi dobre a po vlnajšej premiére,

keď som skončil na 7. mieste, som z víťazstva veľmi spokojný. O mojom triumfe rozhodlo až záverečných sto metrov.“

- Dana Janečková: „Vlani som tu skončila na 3. mieste, takže z postupu o dve priečky mám samozrejme veľkú radosť. Teraz sa sústredím na majstrovstvá Slovenska v polmaratóne, ktoré budú na trati z Bratislavy do Hainburgu koncom tohto mesiaca.“
- Vynikajúce poveternostné podmienky - nefúkalo, bolo pod mrakom.
- V záhlaví podujatia slogan „Deň pohybu s Niké“.
- Výsledky:

Muži (12 330 m):

1. Ladislav Lipovský (Obal Servis VSŽ Košice) 34:34
2. Petr Pipa (Yames Bratislava) 34:39
3. Ján Krížák (Skalica) 35:07

Ženy (12 330 m):

1. Dana Janečková (AC Nové Zámky) 40:17
2. Alena Pochybová (Kysucké Nové Mesto) 40:44
3. Andrea Bérešová (AŠK Inter Slovaft) 40:57

---

52. ROČNÍK

- Dátum: 11. apríla 1999
- Počet účastníkov: 1200
- Prím hrali zahraniční bežci z bardejovského klubu Lavo.
- Cieľ bol po prvýkrát na úrovni populárnej sochy Čumila pri Rybárskej bráne.
- Preteky odštartoval výstrelom z dela bratislavský primátor Jozef Moravčík.

Prvé interview z „malého“ Devína.

- V čase približne na úrovni 55 minút dobehol slovenský premiér Mikuláš Dzurinda.
- Víťaz mužskej súťaže dostal poukážku na nákup tovaru u hlavného sponzora Nike v hodnote 10 000 Sk, najlepšia žena v hodnote 6 000 Sk.

• Výsledky:

Muži (12 450 m)

1. Nikolaj Antonenko (Ukr.) 35:49
2. Ivan Čotov (Bulh.) 36:00
3. Bohdan Dziuba (Poľ.) 36:16
4. Ján Križák (Atletika ŠK Skalica) 36:22
5. Róbert Petro (Pepola B. Štiavnica) 36:28
6. Zdeněk Mezulianik (ČR) 36:51
7. Orest Babjak (Ukr.) 36:53
8. Vladislav Lipovský (Obalservis Košice) 37:20

Ženy (12 450 m):

1. Dana Janečková (Obalservis Košice) 42:15
2. Alena Pochybová (Slávia UK Bratislava) 42:46
3. Anna Balošáková (Čadca) 44:22

---

53. ROČNÍK

- Dátum: 16. apríla 2000
- Počet účastníkov: 881
- Teplota tesne nad nulou, po dobehnutí posledného pretekára začalo snežiť.
- Na parkovisku pod Devínom mažoretky spestrili štart.
- Medzi ženami triumfovala majsterka Európy v behu do vrchu Izabela Zatorská z Poľska, ktorá zlepšila najlepší výkon na novej trati.
- Cieľ pri Rybárskej bráne.

- Predseda vlády SR Mikuláš Dzurinda absolvoval trať v sprievode svojich osobných strážcov v čase pod 50 minút, minister zdravotníctva Tibor Šagát bol o viac než 18 minút pomalší.

• Najstarším účastníkom 68-ročný Tibor Vaňo.

• Izabela Zatorská: „Bežalo sa v ideálnych podmienkach aj vďaka tomu, že v noci trochu sprchlo, vzduch bol svieži a dobre sa dýchało. Situáciu na trati som si kontrolovala.“

• Denník Šport: „Čerta starého oslava jari - ráno na rašiacej trávke sneh, nebo síce so slnkom, ale s nič dobré neveštiacou čierňavou vedľa neho, vetrisko a chlad, čo pod nechty zachádzal. Počasie napokon malo rešpekt pred chuťou a radosťou pretekárov. Snehová búrka sa prehnela traťou a mestom až po dobehnutí posledného pretekára. Bolo to teda také pomotané bežecké víťanie jari, ale zasa stálo za to. „Devín“, ako národný beh všetci prezývajú, má za každých okolností čaro.“

• Výsledky:

Muži (12 450 m):

1. Ivan Čotov (Bul.) 36:12
2. Marcel Matanin 36:18
3. Vladislav Lipovský (obaja Obal servis Košice) 37:10
4. Pavel Kováč (Mostáreň Brezno) 37:35
5. Miroslav Hlúpik (Grafobal Skalica) 37:37
6. Roman Arbet (Baník Prievdza) 38:00.

Ženy 12 450 m):

1. Izabela Zatorská (Poľ.) 41:17
2. Zuzana Šariková (ŠK Hi-Tec B. Bystrica) 41:50, 3
3. Alena Močáriková (LAVO Bardejov) 42:09
4. Dana Janečková (Obal servis Košice) 43:00
5. Alena Pochybová (Slávia UK Bratislava) 43:42
6. Mária Mišejová (UMB B. Bystrica) 46:30

---

54. ROČNÍK

- Dátum: 8. apríla 2001
- Počet účastníkov: 1111
- Marcel Matanin (Obal servis Košice), 27-ročný zverenec trénera Miroslava Okála zlepšil o sekundu rekord pretekov na novej trati s cieľom pri soche Čumila, na Národnom behu Devín - Bratislava štartoval tretikrát a vždy stál na stupni víťazov (1996 - 1., 2000 - 2., 2001 - 1.).
- V súťaži žien triumfovala už po siedmykrát Alena Močáriová (Demolex Bardejov), premiérové prvenstvo získala už pred pätnástimi rokmi a okrem toho má v zbierke vavrínové vence aj z rokov 1989, 1993, 1995, 1996 a 1997.
- Marcel Matanin: „Už od úvodných metrov bežala na čele trojčlenná skupinka, v ktorej so mnou boli Čotov a Hlubocký. Ešte pred mostom Lanfranconi som zrýchľil a striasol som Hlubockého. Čotov sa ma držal ešte asi kilometer, no na moje ďalšie zrýchlenie v mier- nom stúpaní už nezareagoval. Počasie mi vôbec neprekážalo, dážd' mám rád, a preto som sa cítil na trati celkom príjemne. Otcovi som sľúbil benzínovú kosačku na trávu, takže mu ju asi z tejto prémie kúpim.“
- Alena Močáriová: „Mojej najväčšej súperke Slukovej som ušla asi na desiatom kilometri. Dosiahla som približne o minútu slabší čas než vlni, ale tentoraz som bežala iba na víťazstvo.“
- Denník Pravda: „Obaja víťazi unisono tvrdili, že beh pod kvapkami dažďa je ideálny, také počasie máme najradšej.“
- Denník Šport: „A čo urobí s prémieu víťaz Marcel Matanin? „Ani neviem, aká je,“ zareagoval najprv a pri počutí, že desaťtisíc, odve- til: „Slušné. Nuž sľúbil som otcovi benzínovú kosačku na trávu. Má

pri Domaši dom s veľkou záhradou a 80 ovocnými stromami, tak mu ju kúpim.“

- Výsledky:

Muži (12 450 m):

1. Marcel Matanin (Obal servis Košice) 35:48 min - traťový rekord
2. Ivan Čotov (Bulh.) 35:59
3. Dušan Hlubocký (MAC Rača) 36:49
4. Michal Kavacký (Slávia UK) 37:15
5. Orest Babjak (Ukr.) 37:21
6. Vladislav Lipovský (Obal servis Košice) 37:30.

Ženy (12 450 m):

1. Alena Močáriová (Demolex Bardejov) 43:17
2. Helena Sluková (Obal servis Košice) 43:28

---

55. ROČNÍK

- Dátum: 7. apríla 2002
- Počet účastníkov: 1150
- Víťaz Miroslav Vanko zaostal za vlnajším traťovým rekordom Mar- cela Matanina (tentoraz tretí), ktorý získal prémieu 10 000 Sk, iba o jedinú sekundu
- Miroslav Vanko: „Keby som vedel, že napokon mi bude chýbať k rekordu tak málo, záverečných 100 metrov by som nevypustil. Po- čas týždňa som sa necítil dobre, fahal ma zadný stehenný sval na ľavej nohe, a preto bolo otáznne, či vôbec na tieto preteky prídem. V piatok mi však fyzioterapeut Pavol Madár sval uvoľnil. Počas behu som už bolesť necítil.“
- Medzi ženami triumfovala v novom traťovom rekorde 40:49 min Poľka behajúca za JM Demolex Bardejov Izabela Zatorská, bývalá majsterka Európy v behu do vrchu

- Slnčné, ale chladné počasie, vietor do chrbta.
- Cieľ pri soche Čumila
- So štartovým číslom 888 absolvoval preteky po jednoročnej pauze aj predseda vlády SR Mikuláš Dzurinda, ktorý vyše 12-kilometrovú trať zvládol v čase pod 1 hodinu
- Denník SME: „Vanka hnal vietor - prífučkol traťový rekord. Päťtisícová odmena za prvenstvo nie je sice bohvieaké lákadlo, ale národný beh je národný beh.“
- Výsledky:

Muži (12 450 m):

1. Miroslav Vanko (Dukla B. Bystrica) 35:49
2. Bohdan Dziuba (Poľ./JM Demolex Bardejov) 35:56
3. Marcel Matanin (Obalservis Košice) 36:03
4. Orest Babjak (Ukr./JM Demolex Bardejov) 37:03
5. Michal Kavacký (Slávia UK Bratislava) 37:22
6. Miroslav Hlúpik (Holíč) 37:30

Ženy (12 450 m):

1. Izabela Zatorská (Poľ.) 40:49 - traťový rekord
2. Dana Janečková (JM Demolex Bardejov) 41:18
3. Alena Močáriová (JM Demolex Bardejov) 41:41
4. Ľudmila Melicherová (JM Demolex Bardejov) 42:40
5. Helena Sluková (Obalservis Košice) 44:24
6. Anna Balošáková (ŠKP Čadca) 45:59.

---

56. ROČNÍK

- Dátum: 6. apríla 2003
- Počet účastníkov: 881
- Cieľ pri Slovenskom národnom divadle na Hviezdoslavovom námestí.

Reportér Slovenského rozhlasu Peter Buček spovedá premiéra Mikuláša Dzurindu ešte počas behu.

- Bohdan Dziuba: „Za rekordom som zaostal iba dve sekundy, no to som mal vedieť aspoň pol kilometra pred cieľom, že som na tom tak dobre. Ale nič sa nedeje, na budúci rok prídem opäť a potom už rekord padne. Boli to sólo preteky, nikto nebol ochotný prijať moje tempo. Škoda, keby sme boli aspoň dvaja, vyhecovali by sme sa k lepšiemu času. Na tieto preteky som sa nijako špeciálne nepripravoval. O tri týždne budem bežať maratón, toto mal byť taký malý rýchlostný test. S výsledkom samozrejme som spokojný. Vlni som tu skončil druhý a už vtedy som si povedal, že sem prídem vyhrať. Vyšlo mi to.“
- Sinečné, chladné, veterné počasie.
- Nestarnúca Ľudmila Melicherová si zopakovala prvenstvo po päťnástich rokoch.
- So štartovým číslom 888 absolvoval preteky aj predseda vlády SR Mikuláš Dzurinda, ktorý vyše 12-kilometrovú trať zvládol za 53:08 min.
- Výsledky:

Muži (12 330 m):

1. Bohdan Dziuba (Poľ./JM Demolex Bardejov) 35:50
2. Vladislav Lipovský (Demolex Bardejov) 36:54 min
3. Miroslav Hlúpiak (AŠK Skalica) 37:09
4. Imrich Magyar (AC NZ) 37:19
5. Marián Dávidík (Kobra Bratislava) 37:41
6. Jaroslav Jakubašek (Demolex Bardejov) 38:48

Ženy (12 450 m):

1. Ľudmila Melicherová (Demolex Bardejov) 43:03
2. Jana Miklušová (Farmaceut Bratislava) 45:27
3. Katarína Jánošíková (KZT Donovaly) 46:02

57. ROČNÍK

- Dátum 4. apríla 2004
- Počet účastníkov: 947
- Víťazi traťové rekordy neohrozili, lebo pre rekonštrukciu jednej z devínskych ulíc absolvovali bežci približne o kilometer viac ako zvyčajne.
- Tridsaťjedenročný Vanko, ktorý inkasoval 5 000 Sk, triumfoval na najstaršom slovenskom atletickom podujatí už tretí raz v kariére (1994, 2002, 2004). Martinský rodák štartoval štvrtý raz v kariére, v premiére v roku 1992 skončil štvrtý, ďalšie tri účasti vždy premenil na vavrínový veniec pre víťaza pretekov.
- Miroslav Vanko: „Dnešné víťazstvo sa rodilo pomerne ľahko. Môj najväčší súper Bohdan Dziuba so mnou bežal do tretieho kilometra, potom som trochu zrýchlil a on už môjmu tempu nestačil. V podstate od začiatku som si bežal svojím tempom. Aj keď som sa rozbíhal trochu ťažšie, neskôr som chytil rytmus a bolo to v pohode.“
- Denník Večerník: „Prvá aprílová nedeľa opäť potvrdila, že napriek zhoršujúcim sa podmienkam a komerčným prioritám má atletika v hlavnom meste Slovenska stabilné postavenie. 57. ročník národného behu Devín - Bratislava bol doménou vikendu.“
- Denník Šport: „Všetko bolo ako vždy, len trať trochu dlhšia - pre rekonštrukciu cesty v Devíne predĺžili trasu zhruba o kilometer. Na štarte pod Devínskym bralom zaznelo tradičné „hurá“.“
- Denník SME: „Ďalšou zaujímavosťou behu bol magický dátum s tromi štvorkami: 4. 4. 2004...“
- Pravda: „Vanko po treťom primáte: „Päťtisíc korún za primát sa zide na plienky pre druhú dcérku.“
- Výsledky:

Muži (13 300 m):

1. Miroslav Vanko (Obalservis Košice) 39:38
2. Bohdan Dziuba (Poľ./JM Demolex Bardejov) 40:09
3. Martin Holečko 41:08
4. Imrich Pástor (obaja Obalservis Košice) 41:16
5. Imrich Magyar (AMK Nové Zámky) 41:36
6. Miroslav Hlúpik (AŠK Grafobal Skalica) 41:48

Ženy (13 300):

1. Izabela Zatorská (Poľ./JM Demolex Bardejov) 44:07
2. Dana Janečková (JM Demolex Bardejov) 44:15
3. Zuzana Nováčková (MAC Rača) 51:20
4. Magdaléna Šimeková (Vital Bratislava) 56:27
5. Martina Sázelová (Trenčín) 57:13
6. Dorota Ziburová (Slávia UK Bratislava) 57:40

58. ROČNÍK

- Dátum: 10. apríla 2005
- Počet účastníkov: 828
- Miroslav Vanko zlepšil o 11 sekúnd zlepšil traťový rekord Marcela Matanina z roku 2001.
- Tridsaťdvaročný Vanko obhájil minulooročné prvenstvo, získal premiú 5 000 Sk a celkovo si na konto pripísal už štvrtý triumf z piatich štartov na tomto podujatí (vyhral v r. 1994, 2002, 2004, 2005), v r. 1992 skončil štvrtý). V počte víťazstiev sa martinský rodák vyrovnal Petrovi Suchánovi a Jozefovi Koščákovi, ktorí mali doteraz na konte najviac prvých miest na trati medzi Devínskym bralom a centrom Bratislavy.
- Miroslav Vanko: „Chcel som vyhrať, cieľ som splnil, a preto som

spokojný. Mohol som však byť približne o desať sekúnd rýchlejší. Od začiatku až do konca som bežal rovnomerne, medzi tretím a štvrtým kilometrom som sa odpútal aj od Bogdana Dziubu. Ten však má pred maratónom a vravel, že to dnes nebude šponovať.“

- Zuzana Nováčková: „Chcela som sa dostať iba na stupeň víťazov, preto ma prvenstvo mimoriadne prekvapilo. Bežalo sa mi výborne, kľúčový moment nastal na ôsmom kilometri, keď som sa odpújala od Zatorskej. Poľku som dostihla približne na štvrtom kilometri, potom sme bežali spolu.“
- Piaty štart Mikuláša Dzurindu vo funkcii premiéra. Trať zvládol tesne pod 58 minút (57:57), bezmála o päť minút pomalšie ako v roku 2003, celkovo obsadil 437. miesto.
- Výsledky:

Muži (12 330 m):

1. Miroslav Vanko (TJ Obalservis Košice) 35:37 - traťový rekord
2. Bogdan Dziuba (Poľ./JM Demolex Bardejov) 36:08
3. Martin Holečko (TJ Obalservis Košice) 37:16
4. Imrich Magyar (AC Nové Zámky) 37:51
5. Marián Dávidík (Kobra Bratislava) 38:06
6. Miroslav Hlúpik (AŠK Grafobal Skalica) 38:10

Ženy (12 330 m):

1. Zuzana Nováčková (MAC Rača) 43:08
2. Izabela Zatorská (Poľ./JM Demolex Bardejov) 43:41
3. Marika Kuriačková (Slávia UK Bratislava) 45:30
4. Jana Styková (Spartak Dubnica n/V.) 45:54
5. Vanda Mesiariková (JM Demolex Bardejov) 46:48
6. Kristína Lapinová (ŠK Trian B. Bystrica) 47:53

59. ROČNÍK

- Dátum: 9. apríla 2006
- Počet účastníkov: 926
- Artur Blasiński: „Bežalo sa mi dobre, počasie mi tiež vyhovovalo.“
- Katarína Berešová: „Približne na ôsmom kilometri som bojovala s krízou, pichalo ma v boku. Našťastie, problémy rýchlo pominuli.“
- Najstaršími v štartovom poli Jozef Ličko (1921) a Ludmila Šunová (1932)
- Predseda slovenskej vlády Mikuláš Dzurinda obsadil v kategórii B (40 až 49 rokov) oficiálne 103. miesto časom 58:30 min (celkovo 485. miesto).
- Denník Pravda: „Som rád, že som vyhral taký dôležitý beh ako je Devín - Bratislava. Štartoval som tu jubilejný desiaty raz, takže s výkonom, aj výsledkom som spokojný,“ hovoril v cieli Artur Blasiński s vavrínovým vencom v ruke. „Najväčším súperom pre mňa na trati bol Miro Vanko, ktorý tento beh už viackrát vyhral. Tlačil ma dopredu, nenechal ma vydýchnuť. Preto som musel stále iba bežať a bežať. Bežalo sa mi dosť ťažko, lebo vietor nám fúkal do tváre. Vtedy sa nebeží dobre žiadny beh.“ Hlavnú ženskú kategóriu vyhrala Katarína Berešová z košického Obal Servisu, ktorá dosiahla čas 42:27. Rodáčka z Trebišova, ktorá na tomto podujatí štartovala prvý raz, zdolala aj dvojicu pretekárov MAC Rača, ktoré skončili na druhom resp. treťom mieste. Druhá v cieli bola minuloročná víťazka Zuzana Nováčková a tretia Kristína Protičová. Aj víťazka druhej ženskej kategórie má priezvisko Berešová, lenže Andrea, ktorá reprezentuje bratislavský klub Kryha. Víťazka minulotýždňového prvého ročníka Tatra Banka City maratónu potrebovala na zdolanie trate čas 47:02. Druhá v cieli bola ďalšia Bratislavčanka Jana Quintterová v čase 50:59. Na treťom mieste skončila Jana Baronová z Nitry (56:58). „Na Devíne som štartovala prvýkrát v

živote a som veľmi šťastná, že som tento beh vyhrala,“ povedala pred dekorovaním najlepších Katarína Berešová, ktorá si viac ako čerstvý triumf na Devíne cení vďačšie 8. miesto na MS v behu do vrchu na Novom Zélande v kategórii junioriek. „Na štarte v Devíne som si želala, aby som bola medzi trojicou najlepších. Na celkové víťazstvo som si netrúfala, no snívala som o ňom. Nečakala som, že sa mi to podarí hneď pri prvom štarte. Preto som veľmi, veľmi šťastná,“ pokračovala rodáčka z Trebišova. „Krízu som prežívala na takom siedmom alebo ôsmom kilometri. Musela som sa cez to prehrýzť. Musela som to prekonať. Protivietor bol tiež veľmi silný, fúkal do tváre. Nikomu z bežcov nepomohol k lepšiemu času. Skôr naopak. Dosť som sa s ním natrápila,“ konštatovala pretekárka košického Obal Servisu.“

• Denník ŠPORT: „Národný beh Devín - Bratislava je skutočne národný. Aj teraz v nedeľu, hoci celý týždeň pred ňou ohrozoval podujatie vysoký stav Dunaja, prišli pod Devínsky hrad desiatky vytrvalcov z celého Slovenska, aby sa zúčastnili na 59. ročníku podujatia. Dovedna ich vo všetkých kategóriách bolo 982 a keď sme opáčili dlhoročného tajomníka pretekov Petra Blaha zo STARZ-u, či ich nemohli „zohnať“ ešte o 18 viac, iba sa usmial: „Je ich viac než vlni, všetko je v poriadku.“ Dunaj klesol, bežalo sa tradične - aj s už povestným hurá - z parkoviska spod Devínskeho hradu a to čo cítili bežci vyjadril jasne náš kolega zo Slovenského rozhlasu Peter Buček. Keď dobehol - už po 31. raz - povedal: „Devín, to je pre nás všetkých akoby skutočným víťaním jari. Som rád, že ani Dunaj, ba ani, ako sa usudzovalo, maratón pred týždňom, podujatie neovplyvnili.“ Rovnako sa vyslovil aj náš špičkový vytrvalec Miroslav Vanko, ktorý prišiel do Bratislavy s celou rodinou: „Samozrejme, že som tu. Sám som chcel, je to vždy pre mňa test v rámci prípravy na sezónu, no aj v klube je to, popri šampionátnych podujatiach, prioritou.“ Pravda, Miro nebol spokojný - na ceste za historickým zápisom v podo-

be piateho víťazstva na klasickom podujatí ho pribrzdila električka. „Pri Moste SNP vodič nepočkal, hoci chýbalo máličko. Pravda, Blasiňski bol vpredu a zrejme by som ho už nedostihol, nebežalo sa mi totiž dobre,“ vysvetlil. Naopak spokojný bol víťaz 59. ročníka Artur Blasiňski. Tridsaťdvaročný Poliak reprezentujúci JM Demolex Bardejov si určite Bratislavu zamiluje, veď pred týždňom tu vyhral polmaratón v rámci Tatra Banka City Marathonu a po Bogdanovi Dziubovi, ktorý triumfoval pred tromi rokmi, sa stal druhým poľským mužským víťazom tohto podujatia. Najrýchlejšou spomedzi žien bola mladučká Košičanka, úradujúca juniorská šampiónka v krose, Katarína Bérešová. Tá sa netajila so spokojnosťou: „Mala som aj krízu, pichalo ma v boku. Našťastie, problémy pominuli, takže som šťastná,“ pochvalovala si v celi. Napokon prečo nie, ako mužský víťaz aj ona zinkasovala prémie 10 000 Sk.“

• Denník SME: „Na najstaršom tradičnom slovenskom bežeckom podujatí chýbalo málo k tisícke účastníkov. Príjemné počasie, tentoraz skutočné atletické víťazstvo jari, pritiaholo 982 bežcov (z toho sto detí na podujatí Malý Devín - 2800 m).“ V tesnom závесе za Blasiňským dobehol minulooročný víťaz Miroslav Vanko (Obalservis Košice). Martinčan, účastník OH 1996, prišiel o tretie víťazstvo za sebou zo šiestich štartov. Trojlístok na stupni víťazov doplnil Martin Holečko z Mizuna tímu. Víťazný Poliak Artur Blasiňski sa v celi pred bratislavským Slovenským národným divadlom tešil: „Som šťastný, nečakal som, že zdolám Vanka.“ Slováka prehra nemrzela: „Nebolo to dnes najlepšie, prekážal mi protivietor. Som v plnom tréningu, druhé miesto nie je zlé,“ povedal slovenský reprezentant. Vanko priblížil priebeh: „Artur nám približne na 3. km mierne unikol a dlho sa držal v trháku, ale nezvyšoval ho. Zvláštna situácia sa stala pri moste, kde nám cestu nakrátko skrížila električka.“ Na malom Devíne štartoval vozičkář Miloš Bardejovský(24:42) z ŠK

TZP Hlohovec v pretekoch tzv. Malého Devína. Žiaľ, osamotený. Nadchlo by ho, keby sa na budúci rok zúčastnilo viac telesne postihnutých pretekárov. Svojim kamarátom pripomenul motto: „Žiť sa dá aj na voziku.“

• Výsledky:

Muži (12 330 m):

1. Artur Blasiňski (Poľ./JM Demolex Bardejov) 35:54
2. Miroslav Vanko (TJ Obalservis Košice) 36:18
3. Martin Holečko (Mizuno Team) 36:25
4. Imrich Magyar (AC Nové Zámky) 37:13
5. Martin Urbanovský (Baník Prievidza) 38:30
6. Pavol Michalčík (AFK Nové Mesto n/V.) 39:36.

Ženy (12 330 m):

1. Katarína Bérešová (TJ Obalservis Košice) 42:47
2. Zuzana Nováčková 43:05
3. Kristína Protičová (obe MAC Rača) 45:22
4. Kristína Lapinová (ŠK Trian UMB B. Bystrica) 45:57
5. Andrea Berešová (Kryha Bratislava) 47:02
6. Daniela Trnovcová (ŠK Vazka Bratislava) 48:48.

Ďalšie výsledky:

- Muži (40 - 49 r.): 1. Peter Portašik (AŠK Skalica) 41:28.
 Muži (50 - 59 r.): 1. Ladislav Špacir (ČR) 41:31, 2. Martin Haluza (AMK Nové Zámky) 43:34.
 Muži (nad 60 r.): 1. Jiří Kaňa (Grafobal Skalica) 43:32.
 Ženy (nad 35 r.): 1. Andrea Bérešová (Kryha Bratislava) 47:02.

Štvornásobný víťaz Miroslav Vanko (rok 2005).

Vyznania a postrehy z obľúbeného Devína

VÁCLAV VOHRALÍK (1921): „*Ohromila ma najmä obrovská účasť obecnstva. Vtedy som už mal za sebou veľa pretekov v zahraničí, ale takú kulisu som ešte nikde nezažil.*“

Poznámka: Vohralík (1892 Brno - 1985 Sydney) prišiel do Bratislavy rok po olympiáde v Antverpách, kde skončil v behu na 1500 m štvrtý, keď v rozbehu suverénne zdolal neskoršieho víťaza Brita Alberta J. Hilla. Bol prvým atlétom v Československu, ktorý zabehol 800 m pod dve minúty. So športom začal v Budapešti ako futbalista MTK.

JOZEF KOŠČÁK (1967), košický rodák, ktorý behal v českých a moravských kluboch (Sparta, Moravská Slávia Brno, SK Slávia, SK Židenice), štvornásobný víťaz Devín - Bratislava (1925, 1929, 1931, 1932), 23-násobný majster republiky a 17-násobný československý rekordér (mimochodom posledný na 5000 m 15:14,8 min. zlepšil až v roku 1945 Emil Zátopek):

„*Vytrvalostný beh bol v našich časoch úzko spätý s prírodou, veď aj na olympiáde bol okrem behov na dráhe aj terénny beh jednotlivcov a družstiev. My sme boli vlastne terénni bežci. V teréne sa získava naozajstná vytrvalosť. Myslím si, že podobné behy ako Devín - Bratislava môžu veľa znamenať a významne pomôcť slovenskej atletike.*“

Poznámka: Kurióznym bol jeho príchod na štart v roku 1925. Koščák už v drese pražskej Sparty. Zbalil si svojich päť slivák a vystúpil z raňajšieho rýchliku z Prahy už v Devínskej Novej Vsi, ktorý stál na červenej. Domnieval sa, že je to skratka na Devín. Za svoj omyl pykal. Ako rozcvičku absolvoval päťkilometrový beh s kufrom, lebo do štartu chýbala hodina! O šesť rokov štartoval na OH 1928 v behu na 5000 m (skončil v rozbehu). O druhú kuriozitu sa postaral v roku 1930, ktorý by bol vyhral. Na siedmom kilometri sa obzrel, či jeho opakovaný trhák zapôsobil na jeho najzdatnejšieho súpera, židenického Slezáčka, a kolenom narazil na hraničný kameň. Auto ho muselo odviezť do nemocnice...

KAROL HERCEG (1967), dvojnásobný víťaz (1936, 1937):

„*Nijaké iné preteky nemôžu utvoriť také nádherné ovzdušie a atmosféru. Obnovenie behu je pre slovenskú atletiku priam životná nutnosť. To však neplatí iba pre toto jediné podujatie, platí to pre všetky tradičné a propagačné behy v prírode a v mestách, kde v minulosti boli.*“

ADOLF GRUBER (1971), vienedský bežec napísal organizátorom:

„*Od behu Devín - Bratislava ubehol už týždeň a stále ho mám ešte v myslí. Chcel by som Vám poďakovať za vzhľadný priebeh Vášho krásneho behu. Behám tridsať rokov a pochoďil som s behom už kus sveta, ale Váš beh je jedným*

z najlepších, aké som kedy bežal. Nielenže trať je výborná, ale najmä Vaša starostlivosť a nadovšetko tie ceny sú skutočne exkluzívne.“

KAREL HRBEK (1976), 78-ročný veterán:

„Najprv ďakujem za taký vysoký prejav športovej lásky k starému športovcovi. Škoda, že mi dážd' znemožnil zabehnúť trať aspoň pod 60 minút. Musel som bežať s okuliarmi (minus 13 dioptrií) a na cestu som zle videl, takže som sa často boril v kalužiach a naberal vodu do tenisiek, ešte viac než tí, čo dobre vidia.“

PETER SUCHÁN (1976), štvornásobný víťaz Devín - Bratislava (1971, 1974, 1975, 1976):

„Prvý triumf som dosiahol v obyčajných trampkách a o poriadnom tréningu som ani neslýchal. Vtedy som sa poriadne nepoznal ani so svojim neskorším trénerom Róbertom Rozimom. Najťažšie sa rodilo moje tretie víťazstvo v roku 1975. Hneď po štarte nasadil prudký trháč ukrajinský bežec Lebedev. Našťastie, som ho zachytil, a preto, že som nechcel, aby sa rozhodlo vo finiši, tak som mu ušiel. Na týchto pretekoch je samotným motívom už miesto štartu a atmosféra v poli bežcov, aká panuje na trase. Tieto preteky majú zvláštny pôvab.“

FRANTIŠEK HULÁN (1981), druhý v 5. ročníku v roku 1925, ročník narodenia 1905:

„Bol to môj najväčší úspech na pretekoch Devín - Bratislava. Šesťkrát som skončil medzi prvými piatimi, ale vyhral som až vtedy, keď som prešiel medzi veteránov. Nevediem si presné štatistiky, ale už som zabehol asi dvadsaťšesť ročníkov. Toto podujatie má zvláštne čaro. Vždy sa práve prebúdzajú príroda a mňa to jednoducho nutká sledovať prítažlivé okolie Slovanskej cesty. Je to vlastne jarná bežecká vychádzka. Na nej, my bežci, vítame jar.“

VLADIMÍR ČERŇUŠÁK (1982), člen Medzinárodného olympijského výboru a predseda SÚV ČSZTV v príhovore k 35. ročníku:

„Heléni - s istou dávkou nadsádzky - hovorili o behu ako o univerzálnom recepte na nadobudnutie sily, krásy a múdrosti. Prešli však dlhé stáročia, kým sa táto rada dostala z kameňa múdrosti do podvedomia ľudstva natoľko, že beh začalo masovo pociťovať ako potrebu. Až keď sa beh stal podmienkou nevyhnutnej kompenzácie civilizačných faktorov. Keď beh Devín - Bratislava zapúšťal prvé korenky, bol zriedkavou udalosťou. Dnes je jedným zo stoviek podobných podujatí v atletickom kalendári. Ostáva však nadovšetko prítažlivý, jedinečný, ba ozvláštňujúci. Už tým, že je z historického pohľadu vôbec najstarším atletickým podujatím na Slovensku, čo

pretrvalo. Už tým, že vzniklo ako oslava výletu štúrovcov na Devín, na ktorom sa zrodil program pozdvihnutia slovenského národa. Už tým, že prebieha na spojenci starobylého hradu a moderného veľkomesta. Najmä však, že s ňou kronika prepája skromné začiatky slovenského športu s jeho dnešnou bohatou prítomnosťou. Nadovšetko vlastný mu zostal jeho národný charakter. V nijakej chvíli vyše šesťdesiatročnej histórie nemalo podujatie toľko úprimných vyznávačov ako dnes.“

PRAVDA (1984):

„Deň pred štartom behu Devín - Bratislava pripomína Ing. Viktor Nedved, ekonóm, TJ Slovan ChZJD muža zrelého na infarkt. Jednou rukou vybavuje to, druhou ono, jeho nohy však už smerujú celkom inde a v hlave rieši problém, ktorého dotiahnutie dostane niektorá z rúk za úlohu v najbližšom okamihu. Nedela sa preňho začína o štvrtej ráno a končí sa tri minúty pred pol jedenástou. Vtedy zo štartovej čiary vydá ešte jeden posledný, už trocha oneskorený pokyn. Potom sa tajomník organizačného výboru vzdá na hodinku svojej funkcie a prevetlí sa do role bežca, jedného z tých, pre ktorých - za pomoci ďalších - chystal toto podujatie. Po ceste zabudne na starosti, plne pociťuje to, čo každý: radosť z behu i z prichádzajúcej jari, ktorú cítiť vo vzduchu. Keď sa priblíži cieľ, začne sa jeho spätné prevetľovanie - z bežca na organizátora. Posledné dva roky sprevádzané obavami, či sa dobeh opäť nepremení na dupochoďovanie... Nie, tentoraz vyšlo všetko na jednotku. Štyri koridory umne a rozhodne spravované Vojtechom Potočným, bývalým našim popredným vodným slalomárom, stáli obrovskému záujmu, každý prebehol cieľom plynule.“

PRAVDA (1985):

„Juraj Nagy vstal v nedeľu už po piatej a niečo po šiestej sa objavil na dunajskom nábřeží, tam, kde zvyčajne kotví povestný propelér. Celá rodina Nagyovcov si deň vyhradila na populárny Devín. Manželka so synom sa chystali odbehnúť, on s dcérou sa zaradili medzi organizátorov. Aj on by si bol radšej obul maratónky a zopár minút po poludní by sa objavil v cieľi, potom by sa pokojne vybral na obed a spestril si príjemnú jarnú nedeľu ďalším programom. Ale funkcionárska práca ho natoľko zamestnala, že nedeľu prakticky obetoval na „oltár behu“. Ani nezbadal, ako mu ušiel krásny jarný deň. Kým spracoval výsledky, vymotal sa z čísel, deň sa skončil a on prišiel domov až po polnoci. Na druhý deň mu zápal stredného ucha pripomenul, že v nedeľu pri svižnom dunajskom vetriku niečo zanedbal... Vzal si so svojím kolektívom z TJ Slávia Prírodovedec na ramená úlohu najťažšiu, najnevďačnejšiu a najkomplikovanejšiu. Cieľ. Každý vie, že je to srdce masového behu a nemôže zlyhať. Ak sa tak stane je zle-nedobre. Už nejaký ten rok sa v cieľi motá, hoci jeho vytrvalecké srdce by najradšej plesalo na ceste z Devína do Bratislavy. Vie však, že to musí niekto robiť, dotiahnuť. A kto iní, ak nie ľudia, ktorí s touto prácou majú najväčšie skúsenosti.“

PRAVDA (1986):

„Prvý zväzok Encyklopédie Slovenska (A - D) vyšiel v roku 1977 s uzávierkou textov do 31. decembra 1976. Pod heslom Devín - Bratislava sa tvrdí, že na cestnom behu sa

„zúčastňuje priemerne asi 100 pretekárov“... Údaj, ktorý už na populárnom Devíne pokladá každý nie za zastaraný, ale skôr za smiešny. Kdeže sú časy, keď spod zrúcanín Devínskeho hradu nesmeli vybehnúť zopár nadšencov. Dnes je to už bežeká púť, na ktorú sa prihlásilo dovedna 3656 účastníkov. Každopádne, heslo Devín - Bratislava čaká v novom vydaní encyklopédie výrazná korektúra...”

MIKULÁŠ DZURINDA (1994), vtedajší minister dopravy spojov a verejných prác:

„Popri propagácii najlacnejšieho druhu dopravy som testoval povrch bratislavských komunikácií a bol som mimoriadne spokojný. Rovnako ma teší čas približne 52 minút...”

JURAJ TEVEC (1998) - prevzaté z denníka h-press:

„Už mesiac viseli po meste v tieni rozpínajúcich sa billboardov skromné plagáty: pod'ťe s nami na drogy... Znalci pohybového šialenstva tušili, že takto si môžu elegantne pretlmočiť pozvanie na tradičný národný beh. Tých aeróbnych drog bolo v 51. ročníku tucet. Výstrel štartéra - celé kĺbko vyrazilo dopredu. Už v obci na hlavnej ceste sa odlepujú tí najlepší. Priam dupocú, akoby vytrhávali z vozovky kusy asfaltu. Za zákrutou už ukazujú ostatným chrbát. Tiahly kopec pri lokalite Tri koruny, tesne pod kameňolomom roztrhol bežiacu

štrúdlu ešte viac. Mnohí tvrdia, že práve na tomto treťom kilometri sa láme chlieb. Prvé chytania v bok. Typické pichania pri bráni. Niektorí už prechádzajú do chôdze, prekonávajú prvú krízu. Postávajúci záhradkári povzbudzujú každého, no najviac drukujú tým, čo už s grimasou bojujú ťažký dialóg s traťou. Do cieľa je však ešte habadej. Dvaja akoby stratili orientáciu a prudko vchádzajú briežkom do lesa. Kamže, ved' tadial' vedie cez Jurigrad skratka do Dúbravky? „Len si vybežte, na každého raz príde...“ Aha, zaštrajkovala peristaltika čriev. Aj to sa stáva! Z Dlhých dielov zišli po nekonečných schodoch zvedavci, aby pri vodárni ponúkali dúšky čaju. Pravda, boli medzi nimi aj takí, ktorí pravidelne pri Rivière hecovali kríglom pivka, údajne tí najlepší kamaráti. Hoci Jozef Nemeč, šéf marketingu topolčianskeho pivovaru vraj inak ani nebháva. Ak tak je, tak klobúk dolu, lebo tento absolvent bostonského maratónu opäť dokázal, že pivko a behy sú dakedy tou prijateľnou symbiózou... Vchádzame do mesta, už pískajú a hrkocú elektricky. A aj niektorí netrpezliví motoristi. Tí s dešpektom okrikujú trpiacich bežcov a venujú sa pri regulujúcom policajtovi radšej svojím mobilom. „Ty, hovácky ma to šťve, ale nejakí blbci sa tu hrajú na Zátopka, tak prídem neskoro...“ Pri Lanfranconi je už vidieť Nový most. To je pilier, ktorý vizuálne odkrajuje meter po metri. Konečne cieľ! Pre každého inak. Bežci dupocú, šprintujú zo všetkých síl a konsky fškajú penu na všetky strany. Všetky sú to aj konské dávky! Nad všetkými sa usmieva odfajknuté logo firmy Nike, ktorá zo všetkých sponzorov najhlbšie siahla do vrecka. Pivovar Stein vyčapoval gratis dva a pol hektolitrov piva, z vojenského kotla chrstli čaj s klamlivou arómou rumu a tí hladní naraz zhlhli obloženú gumovú zemľu. Vavrínové vence pre víťazov. Nech

žije budúci ročník! Policajt salutuje a dáva pokyn pre električku. Trať je opäť voľná. S olovenými nohami nastupujeme a oči nám padnú na sedadlo s označením pre invalidov. A ak platí slogan - Športom k trvalej invalidite - tak tentoraz sme si sadli správne.“

ALENA MOČARIOVÁ (2001), sedemnásobná víťazka:

„Na tieto preteky chodím veľmi rada. Sú zorganizované na porovnateľnej úrovni s podobnými podujatiami v Nemecku či vo Švajčiarsku a vládne na nich výborná atmosféra.“

MIKULÁŠ DZURINDA (2003), slovenský premiér:

„Štvrtýkrát som štartoval ako premiér a prinajmenšom som musel tento beh absolvovať dvadsaťkrát. Mám tu zabehnutých nejakých 45 alebo 46 minút. To som musel byť ešte celkom mladý, niekedy v roku 1983. Ochrankári v aute sa ma pýtali, akú mám formu. Nehovorím to nikomu, ale ochrankárom som povedal, že keď to bude pod 55 minút, tak že môžem kupovať letenku na maratón do Londýna. Čiže ja som happy. Ten čas je pre mňa naozaj dobrý - 53:08. Pamätám si Devín - Bratislava ako sviatok, keď bolo veľmi horúco, keď ľudia boli v krátkych rukávoch. Pamätám si aj veľmi pekné počasie, ale fakt je ten, že sa beží v premenlivom období. Už sme bežali aj

v rôznych teplákoch, aj v bundách, aj v čapiciach, ale aj celkom voľne - v trenírkach, v tričku. Takže toto je vždy lotéria. Ale jedno, čo ma tu nikdy nesklame je dobrý vietor - má vždy správny smer. Nevieť, ako to robia organizátori, ale stále fúka do chrbta. Počasie však nemôže odradiť človeka od behu.“

JIŘÍ PROKOP, Zlín (2003):

„Vždy sa teším na každý ročník Devín - Bratislava. Pamätám si na trate, ich dĺžky, miesta cieľov, ale aj rozsvičky pri ostnatom drôte v Devíne, pri ktorom sa časť trate aj bežala. V priebehu roka štartujem na mnohých pretekoch. Beh Devín - Bratislava sa dá najlepšie porovnať pokiaľ ide o počet štartujúcich s druhým najstarším cestným behom na svete Běchovice - Praha. V Prahe však ani zďaleka nie je taká príjemná atmosféra a početná divácka kulisa ako v Bratislave. V Prahe nie je pri trati ani noha. V cieľi tvoria divákov akurát bežci, ktorí dobehnú a idú povzbudzovať svojich priateľov, ktorí štartujú v ďalších kategóriách. Svoje prvé bežecké preteky som absolvoval práve v Bratislave na podujatí Devín - Bratislava. Odtedy som tomuto behu stopercentne verný. Tento rok pobežím bez prerušenia po dvadsiaty raz.“

KAROL PETŐCZ (2004), držiteľ bronzovej medaily z maratónskych ME 2000 v Berlíne:

„Na Národnom behu sa zúčastňujem už pätnásť rokov a udržiavam si tak kondíciu. Som zvyknutý a tak trochu hrdý

na to, že ma predbiehajú moji bývalí zverenci. Beh Devín - Bratislava bol za mojich aktívnych čias neoficiálnym šampionátom Slovenska a pre zahraničných pretekárov bolo čťou sa na ňom zúčastniť. S terajším víťazom kategórie Jiřím Káňom ma spájajú bohaté spomienky, patril medzi európsku špičku. Ja som k atletike inklinoval už od desiatich rokov, napokon som sa však stal huslistom. Aj v súčasnosti prezidentujem Únii hudobníkov. Atletiku ako hobby som si sprofesionalizoval neskôr kvôli trénovaniu v Interi. Husle a atletika však majú styčný bod - je ním dobrá kondícia a duševná pohoda.“

JIŘÍ KÁŇA (2004), bývalý pretekár Interu Bratislava a zverenec Karola Petöcza, účastník maratónu na olympiáde 1980 v Moskve, štvornásobný najlepší československý vytrvalec:

„Som stabilným účastníkom behu Devín - Bratislava, po prvý raz v kategórii nad 60 rokov. Pravidelne vyhrávam a udržujem si tak výkonnosť.“

MIROSLAV VANKO (2005), štvornásobný víťaz:

„Na Národný beh Devín - Bratislava chodím rád nielen pre dobrú atmosféru, ale preteký sú solídne pokryté médiami, čo je výborná reklama. Každoročne priťahuje pozornosť médií a núka šancu zviditeľniť klub, takže Devín - Bratislava vnímam bezmála ako povinný štart.“

TOMÁŠ ŠČEPKA (2006) - Z blogu Můj Devín - Bratislava:

„Dnes bol 9. apríl, a teda sa konal 59. ročník národného behu Devín - Bratislava. Už počas zimy mi napadlo, že by som tam mohol ísť. A myšlienky a slová sa premenili na skutočnosť, tak vám o tom niečo porozprávam.“

Začiatkom roku bola táto myšlienka stále v hlave, lenže bola zima a kopce snehu, takže exteriérovu sa trénovať nedalo. A aj keď nejakú dalo, tak som to nerobil. Zima bola tuhá a dlhotrvajúca a 9. apríl sa stále viac blížil. Niekedy som mal pochybnosti, či vôbec dotedy pôjdem behať. A potom to prišlo, už len jeden mesiac do behu! Začal som skákaním na švihadle, aby si lýtkové svaly zvykli na záťaž. Postupne som pridával cviky na nohy, rýchlejšie skákanie, každodenné natáhovačky... Behával som na zastávky, zo zastávok, do obchodov, menej som využíval výťahy a MHD. Nohy si zvykali a už sa im aj chcelo behať. Každým dňom som sa pokúšal zväčšovať odbehnuté vzdialenosti, len dýchanie bol problém. Vždy som skúšal iné metódy a tempá a stále to nebolo najlepšie. Ale ľudské telo je dobrá vec a vie sa prispôbiť požiadavkám majiteľa. A tak som bol psychicky a fyzicky (mierne) pripravený ísť do boja.“

To by som nebol ja, aby som niečo nerobil na poslednú chvíľu, takže som sa registroval dnes ráno, ako napríklad pretekári z Košíc. Ráno som si musel trochu privstať, niečo ľahké zjesť a hybaj na registráciu na Kúpeľnú ulicu. Boli tam mierne rady, mierny chaos a poriadna kosa. Po zaplatení štartovného som dostal sáčik, v ktorom sa nachádzalo tričko, ruksačik na tenisky, štartovné číslo, lístok do šatne, na nápoj a bagetu. Nastúpil som do pristaveného autobusu pre pretekárov smer Devín. Bez zastávok sme tam boli za 20 minút a do štartu

zostávala hodina a pol. Bol som sa prejsť k sútoku Moravy a Dunaja a stál som na miestach, kde pred týždňom som fotil zaplavené domčeky. Čas sa krátil, tak som sa išiel prezliekať do bežeckého. Pol hodinu pred začiatkom som bol nahodený v krátkych rukávoch a krafasách, stupňov vtedy bolo ešte veľmi málo. Brááá... V dave dom našiel kamošku Alenku a tak sme nelenili a rozcvičovali.

Tri minúty do štartu, viac ako 900 pretekárov čaká na puff. Pištoľ strelila, a to ste mali vidieť. Keď sa naraz rozbehne skoro tisíc ľudí, tak to stojí za to. Bežalo sa po tráve, po chodníkoch, po ceste, cez kaluže.. Po sto metroch začal azda najväčší stupák behu. Vybehol som ho a už som nevládal. Vtedy som zistil, že stratégia „Vyštartovať naplno a pomaly zrýchľovať“ bola zle zvolená. A keď sa bežalo hore, tak sme aj klesali, čo som ešte zvládol. No potom začalo pichanie v ľavom boku, stále som bežal, začalo už aj v pravom, stále bežím, pretekári ma začínajú predbiehať, nemôžem dobre dýchať, spomalujem, kráčam. Dokonca aj pri kráčaní ma pichalo všade. Tak som na chvíľu aj zastal. Pretekári prúdili okolo mňa, tak že kašlem to...

Zrazu niekto zakričal pome!! a Alenka prebehla okolo, tak som sa z posledných síl rozbehol. Asi 2 kilometre sme hopkali vedľa seba a pichanie prestalo. Zrýchľil som, a začal predbiehať. Trať bola nekonečná! Stále bežím, nevládzem a ešte ani Družbu nevidím. Môj domáci plán bol taký, že pri Moste

Ferko Augustín, trojnásobný víťaz behu Devín - Bratislava vbieha v dvadsiatom ročníku (1951) ako prvý do ulíc Bratislavy.

Lanfranconi zrýchlim a už to dobehnem, ale kde! Pri Družbe som to skoro druhýkrát vzdal, ja som aj chcel, ale asi telo nie. Do prdele, však už len jedno nábrežie, to musím dať. Už si ani nepamätám, že som utekal okolo PKO, to som asi rozmýšľal o tom, aby som neodpadol. A hen, Nový most! Lenže stále som utekal, večnosť a stále bol predo mnou. Čo už, z posledného, ale stále bližšie k cieľu. Tieň pod Novým mostom, huráá... Už len Paliho námestie a koniec. Dada zakričí pridaj! A asi som nahodil šprintérsky beh (neviem, môj mozog neregistroval) a 20m pred páskou som ešte stihol predbehnúť šesť súperov.

Za páskou..., zastavil som, oprel sa, sadol si, krásna, to bol raj.. Toto jediné ma držalo, aby som to nevzdal. Sedel som, sedel som, zjedol bagetu, vypil čaj a kofolu a všetko bolo po starom, krásne jarné počasie.

Pri prelete cieľom som si všimol môj čas: 61 minút (alebo keď chcete 01:01:43). Z mojej strany to najhorší čas nie je. Teoretický sen bol pod hodinu, ale ja som hlavne šťastný, že som uvidel cieľ. Pre všetkých, ktorých som volal, aby išli so mnou a nešli: dobre ste spravili. Lenže na budúci rok idete aj za mňa! Teraz o behu moc nechcem počuť, ale keď mi niekto v decembri povie, že či nejdem a donesie mi veľkú čokoládu, tak začnem o tom rozmýšľať.

A keďže je to národný beh, tak je podľa mňa časť pre každého schopného Slováka zúčastniť sa na ňom!"

Základné údaje a fakty o behu

- Organizátor:** ..... Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava
Správa telovýchovných a rekreačných zariadení (STaRZ)
- Riaditeľ pretekov:** ..... Mgr. Ľubomír Kadnár
- Tajomník pretekov:** ..... Mgr. Peter Blaho
- Trate:** ..... **Trasa A:** Devín - Bratislava (cca 12 000 m)
Podhradie Devína (štart) - Kremel'ská ulica - Devínska cesta - Botanická ulica - Nábřežie arm. gen. L. Svobodu - Nový Most - Rybné námestie - Hviezdoslavovo námestie (cieľ)
Keďže dĺžka trasy A nie je každý ročník totožná a mení sa podľa aktuálnych cestných podmienok, organizátori neregistrujú traťové rekordy.
Trasa B: Malý Devín (2800 m)
Most Lafranconi (štart) - Nábřežie arm. gen. L. Svobodu - Nový Most - Rybné námestie - Hviezdoslavovo námestie (cieľ)
- Štart:** ..... **Trasa A:** Slovanské nábřežie pod Devínom
Trasa B: Pod Mostom Lanfranconi
- Cieľ:** ..... Hviezdoslavovo námestie, pred operou SND

Kategórie:

TRASA A

- A - muži do 39 rokov
- B - muži 40 - 49 rokov
- C - muži 50 - 59 rokov
- D - muži 60 rokov a viac
- E - ženy do 34 rokov
- F - ženy 35 rokov a viac

TRASA B

- G - chlapci 11 - 12 rokov
- H - chlapci 13 - 15 rokov
- I - dievčatá 11 - 12
- J - dievčatá 13 - 15 rokov

- Podmienky účasti:** ..... Dobrý zdravotný stav, vyplnenie, odovzdanie prihlášky a uhradenie štartového poplatku
- Prihlášky:** ..... www.starz.sk
STARZ, Zimný štadión Ondreja Nepelu, Odbojárov 9, 831 04 Bratislava 3
- Informácie:** ..... Telefón: 44373477
Fax: 44373477, 44373426
E-mail: starz@euroweb.sk
info@starz.sk
- Webová stránka:** ..... www.starz.sk

Mária Mračnová, predsedníčka SAZ a Ľubomír Kadnár, riaditeľ pretekov

Aj premiér bežal (Mikuláš Dzurinda)

Víťazi 59. ročníka Artur Blasinski a Katarína Bérešová

Peter Blaho, tajomník pretekov

NARODNY DEN
DEVIJ - BRATISLAVA

SLOVENSKA
ŠPORTTELNA

SLOVENSKA
ŠPORTTELNA

